

Perspectiefnota 2022-2025
juni 2021

Inhoudsopgave

1 Bestuurlijke samenvatting	3
2 Opgaven en ambities	13
3 Financiële mutaties 2022 - 2025	30
4 Investeringsplan	45
5 Financieel (meerjaren)beeld	51
6 Risico inventarisatie PPN 2022-2025	57
7 Bijlagen	59

1 Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

Wij geloven in onze gemeenschap, in de veerkracht en wendbaarheid van onze samenleving. De komende jaren richten wij ons op het verder activeren, versterken en waar gewenst ondersteunen van onze samenleving. En blijven werken aan een samenleving waarin het goed samenleven, samenwerken en samenwonen is.

Voor u ligt de Perspectiefnota 2022 - 2025. Wij schetsen hierin ons perspectief op de ontwikkelingen in de komende jaren en laten zien waar wij ons de komende jaren voor in gaan zetten. Dit doen we vanuit het motto:

"We werken aan een wendbare, veerkrachtige samenleving en bieden een vangnet voor wie dat nodig heeft".

Het coronavirus en de huidige maatregelen hebben kleine en grote gevolgen voor onze samenleving als geheel, voor ondernemers, maatschappelijke organisaties, stichtingen en verenigingen en voor individuele inwoners. Inmiddels duurt deze pandemie een jaar en blijven de ontwikkelingen nog onzeker. Daarom is het belangrijk dat we ons vasthouden aan de Toekomstvisie Dalfsen 2030, 'Voor Elkaar'. Het stimuleren, koesteren en benutten van de onderlinge verbondenheid.

Tegelijkertijd is de formatie voor een nieuw kabinet in volle gang en kiezen onze inwoners in maart 2022 een nieuwe gemeenteraad. Dit dwingt ons tot een perspectiefnota, waarmee we de balans zoeken tussen het vasthouden aan onze Toekomstvisie 'Voor Elkaar', het anticiperen op steeds veranderende ontwikkelingen en ruimte laten voor de nieuwe gemeenteraad.

We laten in deze perspectiefnota zien dat er een zware opgave op ons af komt. Het voortzetten van de huidige ambities, met alle onzekerheden en verwachte effecten van de coronacrisis, lijken niet houdbaar. De gemeentelijke organisatie staat sinds het begin van de coronapandemie onder grote druk, waardoor de uitvoering van ambities in de knel komen. We zien financieel zwaar weer op ons af komen. Dit stelt ons wederom voor moeilijke keuzes en vraagt mogelijk om forse bezuinigingen en/of inkomstenverhogingen. De vraag is hoeveel ruimte we een nieuwe raad kunnen geven en wat dat betekent voor het huidige ambitieniveau. De keuzes die we maken heeft effect op de start van de nieuwe gemeenteraad. Ook de uitvoerbaarheid en het absorptievermogen van de organisatie moeten we hierin meewegen.

In de perspectiefnota die voor u ligt gaan we in op ontwikkelingen als klimaat, werken met de Omgevingswet, transformatie sociaal domein, digitale ontwikkelingen en Goed Goan. Ook benoemen we dilemma's, die ontstaan door het oplopende meerjarig tekort. Beantwoording en prioritering van de gestelde vragen geeft richting aan de op te stellen begroting dit najaar. We werken vervolgens per programma onze ambities verder uit. We blijven vanuit onze Toekomstvisie 'Voor Elkaar' werken aan een vitale en wendbare samenleving, waarin we samenleven, samenwerken en samenwonen en iedereen mee kan doen.

In onderstaande tabel zijn de gevolgen voor het meerjarenperspectief in beeld gebracht. De onderliggende mutaties zijn opgenomen in hoofdstuk 5.1.

Financiële gevolgen Perspectiefnota 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Stand programmabegroting 2021-2024 structurele mutaties	-39.113	372.597	195.597	195.597
Totaal structurele wijzigingen	-737.200	-768.200	-773.200	-1.391.200
Totaal gevolgen mutaties Investeringsplan (hoofdstuk 4)	-8.250	-32.750	-52.500	-52.500
Structureel saldo Perspectiefnota 2022-2025	-784.563	-428.353	-630.103	-1.248.103
Stand programmabegroting 2021-2024 incidentele mutaties	-48.000	-40.000	-7.000	-7.000
Totaal incidentele wijzigingen	-446.000	-135.000	-103.000	-68.000
Incidenteel saldo Perspectiefnota 2022-2025	-494.000	-175.000	-110.000	-75.000
Totaal saldo ná mutaties Perspectiefnota	-1.278.563	-603.353	-740.103	-1.323.103

Leeswijzer

De raad heeft een kaderstellende en controlerende rol. Wij starten deze perspectiefnota daarom met het hoofdstuk (1) Bestuurlijke samenvatting. Hierin schetsen wij een aantal opvallende ontwikkelingen die wij de komende periode op ons af zien komen. En waar wij rekening mee houden bij het samenstellen van deze perspectiefnota. Vervolgens beschrijven wij een aantal dilemma's. Als we het huidige ambitieniveau voortzetten, dan loopt het meerjarig tekort fors op. Er zijn fundamentele keuzes nodig om dit najaar een sluitende meerjarenbegroting vanaf 2023 aan u voor te kunnen leggen.

In hoofdstuk 2 benoemen we de belangrijkste nieuwe opgaven en ambities per programma. De opgaven en ook de financiële mutaties verdelen we per beleidsveld. Is er op een beleidsveld geen ontwikkeling in onze opgaven of ambities en geen financiële mutatie, dan vermelden we dit beleidsveld niet.

In hoofdstuk 3 'Financiële mutaties per programma' geven we een opsomming van de financiële mutaties per programma voor 2022 - 2025. Per budget geven we een toelichting. Het totaaloverzicht van alle structurele (**S**) en incidentele(**I**) mutaties treft u in hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 4 gaat in op de financiële gevolgen (afschrijvingen) van het Investeringsplan 2022 - 2025 en de actualisatie van de jaarschijf 2021.

Hoofdstuk 5 geeft inzicht in het financieel (meerjaren)beeld. Dit is het hoofdstuk waar alle cijfers samenkomen. Het is opgebouwd uit het weergeven van de uitgangspositie en aangevuld met de financiële afwijkingen, zoals wij die hiervoor indeelden. Vanwege het belang van inzicht in de structurele uitgaven en het structurele saldo splitsen we dit in structureel en incidenteel.

Met het opnemen van dit geactualiseerde meerjarenperspectief is de perspectiefnota een belangrijk document voor de financieel kaderstellende rol van de gemeenteraad. Uw raad stelt hiermee de kaders voor de komende programmabegroting 2022 - 2025 vast.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen volgen elkaar snel op en werken door in de toekomst. Wij willen als gemeente inspelen op relevante ontwikkelingen en wendbaar zijn voor die toekomst. Daarom schetsen wij hieronder een aantal ontwikkelingen, die doorwerken in ons beleidsmatig en financieel kader.

Effecten van corona

De effecten van de coronamaatregelen op korte en langere termijn zijn onzeker. Dat de crisis een grote impact heeft op het sociaal – en economisch leven van onze inwoners is zeker. Denk daarbij aan de financiële situatie van diverse sectoren, het onderwijs voor jeugdigen, de preventieaanpak als het gaat om sport en bewegen en het sociaal culturele leven. Ondernemers hebben minder inkomsten en we verwachten meer faillissementen.

We krijgen signalen van eenzaamheid en depressieve klachten, ontmoetingsmogelijkheden zijn beperkt en we bewegen minder. We weten nu al dat dit een effect heeft op menig jongere. De gevolgen voor de lange termijn zijn nog onduidelijk. Er is een toename te verwachten van het aantal uitkeringen, doordat meer mensen inkomen verliezen. Daarnaast stromen mensen ook minder snel uit, doordat er minder mogelijkheden zijn op de arbeidsmarkt.

Het gebrek aan financieel perspectief kan voor ondernemers en werkzoekenden op langere termijn effect hebben op het welbevinden en leiden tot gezondheidsklachten. De genoemde ontwikkelingen hebben in de toekomst mogelijk weerslag op de algehele gezondheid van onze inwoners, waardoor er meer vraag is naar ondersteuning vanuit preventie of zorg.

De coronacrisis heeft ook een direct effect op de werkwijze van de gemeente. Zowel als het gaat om de individuele dienstverlening als participatietrajecten en het onderling contact. Veel mensen werken door de lockdown vanuit huis en organiseren privé aangelegenheden digitaal. Ook vanuit de gemeente is die stap gezet, zowel intern als extern, in de wijze waarop we digitaal contact organiseren. Wij verwachten dat de behoefte aan digitale innovatie blijft groeien. Daarom is investeren in verdergaande digitalisering noodzakelijk.

Op basis van de huidige en onzekere situatie is het lastig de beleidsmatige en financiële effecten voor het jaar 2022 en verder in beeld te brengen. We verwachten in 2021 een stapsgewijze opheffing van maatregelen en dat we in 2022 naar een leven in een veranderd post-corona tijdperk gaan. Wat dit inhoudt is nog onzeker. De beleidsmatige, organisatorische en financiële effecten voor de gemeente zijn daarom nog niet aan te geven. Een beeld van financieel zware tijden en de noodzaak om in de nabije toekomst betekenisvolle keuzes te maken doemt.

De crisis heeft naast economische impact ook gevolgen voor de mentale en fysieke gezondheid, waardoor we verwachten meer inspanningen te leveren vanuit ons sociale en economische domein. Het kabinet heeft zich de afgelopen periode ingespannen gemeenten financieel te ondersteunen bij de uitvoering van de coronamaatregelen. Er zijn compensatiemaatregelen getroffen voor de extra kosten en gedeelde inkomsten. In hoeverre we gecompenseerd gaan worden voor de tot nu toe gemaakte kosten, laat staan de toekomstige kosten, kunnen we nog niet kwantificeren. Voor nu nemen we geen extra kosten op in de perspectiefnota, wetende dat de effecten op termijn onzeker zijn.

Transformatie sociaal domein

Het sociaal domein is doorlopend in ontwikkeling. De gevolgen van de coronamaatregelen, zoals hierboven genoemd, vragen de komende jaren aandacht voor bepaalde thema's en doelgroepen in het sociaal domein. De tweedeling in de samenleving, die nog scherper wordt, speelt hier een rol in. We lopen het risico dat de trend van oplopende kosten nog verder versterkt. Ons programma Grip op het Sociaal domein zetten we onverminderd voort. Daarnaast versterken we de komende jaren het preventieveld; de ontwikkeling van een integrale toegang is hier een belangrijke stap in.

Klimaat

Ons klimaat verandert. We ervaren de gevolgen nu al: tropische temperaturen, langdurige perioden van droogte en extreme piekbuien, die leiden tot wateroverlast. Dit heeft gevolgen voor onze leefomgeving. Waar we eeuwenlang werkten om water zo snel mogelijk af te voeren, werken we nu aan het lokaal vasthouden van water. Als gemeente bereiden we ons voor en ondernemen actie. Dat resulteert in een aantal maatregelen, waarmee we de gevolgen van de klimaatverandering enerzijds goed opvangen en anderzijds verdere klimaatverandering inperken. We stelden een

gemeentelijk Klimaatadaptieplan vast om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Dit werken we de komende jaren verder uit. Samen met andere gemeenten en waterschappen. Denk hierbij aan het gezamenlijk aanpakken van knelpunten op het gebied van wateroverlast, hitte, droogte en waterveiligheid.

We nemen deel aan de uitvoering van het Klimaatakkoord om verdere klimaatverandering in te perken. Onderdelen hiervan zijn onder andere het verduurzamen van de energievraag door het opwekken van duurzame energie (o.a. Regionale Energie Strategie), het verminderen van de energievraag (bijv. isolatie) en ook de overstap van aardgas naar duurzame bronnen om de gebouwde omgeving te veranderen.

De VNG heeft namens de gemeenten het Klimaatakkoord ondertekend, met drie randvoorwaarden: haalbaar/betaalbaar voor de samenleving, decentrale overheden moeten de beschikking hebben over de juiste bevoegdheden, een vergoeding voor de toename in de uitvoeringslasten. Momenteel wordt er landelijk gekeken hoe aan deze voorwaarden voldaan kan worden. Bij de uitvoering van het klimaatakkoord werken we samen met partners en onze lokale gemeenschap. We willen zo regie houden en met de inkomsten onze eigen gemeenschappen versterken met als doel een duurzaam leefbaar Dalfsen. De projecten die we uitvoeren zijn globaal verdeeld over de thema's besparing, opwekking, lokale kracht en circulaire economie.

Aanvullend op het Klimaatakkoord is het beleid over stikstofdepositie belangrijk. Ontwikkelingen komen tot stilstand als gevolg van de stikstofuitstoot en het ontbreken van een goed kader. We participeren in een provinciaal programma over gebiedsgerichte aanpak Stikstof. Samen met de provincie Overijssel en de Vechtdalgemeenten Ommen en Hardenberg gaan we op zoek naar oplossingen. Maatregelen vanuit het Rijk willen we gebiedsgericht oppakken. Hiervoor stellen we een gebiedsagenda op.

Werken onder de Omgevingswet

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking, een wet die alle wetten op het gebied van de leefomgeving vereenvoudigt en bundelt. De Omgevingswet heeft een aantal maatschappelijke doelen; deze richten zich op duurzame ontwikkeling, de woonbaarheid van het land en verbetering van het leefmilieu. Daarnaast heeft de wet een aantal verbeterdoelen. Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar de Omgevingswet voor staat. Het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving staat centraal in plaats van de vraag: Mag het wel?

De voorbereiding en invoering van de wet is een grote transitie. Een juridische opgave en vooral ook een cultuurverandering, dwars door de gemeentelijke organisatie heen. Het vraagt ons als gemeente om echt anders te gaan werken, vanuit een meer faciliterende en meedenkende rol. Inmiddels zijn we gestart om ervaring op te doen met nieuwe rollen onder de Omgevingswet, zoals casemanager, ruimteteam en een kwartiermaker voor de rol van gebiedsmanager. We ontwikkelen de rollen door op basis van evaluatie(s) en maken keuzes voor 2022 en verder.

Vanaf 1 januari 2022 werken we vanuit het (van rechtswege) tijdelijke Omgevingsplan stapsgewijs toe naar het definitieve Omgevingsplan voor Dalfsen. We nemen het op orde brengen van de lokale regelgeving hierin mee. In 2022 leggen we de Omgevingsvisie ter besluitvorming voor aan de raad. De invoering van de wet en de hiervoor te maken keuzes beïnvloeden de organisatie, het bestuur, de financiën, digitalisering en vraagt de nodig inzet en tijd van medewerkers. Een transitie van deze omvang heeft meerdere jaren nodig. We werken de komende jaren aan de gewenste cultuurverandering, waarbij we vanuit een lerend principe onze werkwijze bijstellen.

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

De laatste arbeidsmarktprognoses laten een krapte op de arbeidsmarkt zien in o.a. de sectoren zorg en welzijn, openbaar bestuur en informatie en communicatie. Ondanks de effecten van de coronamaatregelen, verwachten we voor specifieke expertise schaarste. Tegelijkertijd zien we ook dat het voor bepaalde doelgroepen moeilijk is om een baan te verwerven. We verwachten dat deze mismatch tussen 'vraag' en 'aanbod' mogelijk toeneemt met de effecten van de coronamaatregelen. Als gemeente houden we daarom aandacht voor de arbeidsmarkt mogelijkheden van onze inwoners en de beschikbaarheid van personeel voor onze ondernemers.

Ook voor de gemeentelijke organisatie zijn diverse functies moeilijker vervulbaar. Het gaat dan bijvoorbeeld om specifieke expertise op het gebied van ICT, juridische zaken, financiën, planologie en vergunningverlening. We zijn in 2020 bekroond met de World-class Workplace. Dit is een mooi uitgangspunt om een impuls te geven aan het aantrekkelijk werkgeverschap, zodat wij ook in de toekomst huidige en potentiële medewerkers blijven boeien en binden.

Digitale ontwikkelingen

De digitale ontwikkelingen versnellen door de coronamaatregelen. Daar waar eerst voorzichtige stappen werden gezet, zien we nu digitale concepten in iedere sector ontstaan. Het gaat daarbij niet alleen om digitale interactie, maar ook ontwikkelingen als robotisering, blockchain, internet of things, enzovoort.

De verwachtingen over de digitale competenties van de gemeente veranderen in hoog tempo. Dit geldt onder meer voor onze dienstverlening, de wijze waarop wij met inwoners in contact zijn en onze manier van beleid maken. Het doet een beroep op de digitale vaardigheid van onze inwoners en van onze medewerkers. En vraagt om creativiteit en aandacht als het gaat om kwetsbaarheden in een digitale wereld. Denk bijvoorbeeld aan informatieveiligheid en het waarborgen van persoonsgegevens. Tegelijkertijd bieden deze ontwikkelingen ook kansen, die we aangrijpen voor onze digitale dienstverlening.

Goed Goan

Vorig jaar startte het traject Bestuurlijke Vernieuwing ofwel 'Goed Goan'. Dat is opgezet vanuit de vraag of de besluitvormingsprocessen in hun huidige vorm nog passen en hoe we als gemeente en de Dalfser gemeenschap met elkaar willen samenwerken. De coronapandemie vertraagde het tempo van het traject 'Goed Goan' behoorlijk, mede doordat de fysieke introspectiesessies niet doorgingen. We pasten onze koers daarop aan en kijken komend jaar naar de gehanteerde werkwijzen (zoals vergadermodellen, vergaderorde), 'vangen' ervaringen vanuit de raad en formuleren mogelijke aanbevelingen of richtingen voor verbetering. Daarmee geven we een ontwikkelimpuls aan de nieuwe raad.

Participatie is steeds meer onderdeel van het proces van beleids- en besluitvorming. Inwoners en ondernemers verwachten een open overheid, die met hen meedenkt en ondersteund bij initiatieven. We maken ons beleid mét de samenleving en oefenen met besluitvormingsprocessen. Hiervoor werken we aan een wendbare organisatie met bijvoorbeeld ons participatiebeleid, de implementatie van de Omgevingswet en transformatie sociaal domein.

Samenwerken en netwerkvorming

We pakken maatschappelijke vraagstukken steeds vaker in samenwerking met een veelheid aan partners en regionaal op. Dit doen we vanuit de wens om plannen integraal in samenhang met elkaar en vanuit verschillende perspectieven te ontwikkelen. En in gezamenlijkheid te realiseren. Het gaat hierbij zowel om formele als informele samenwerking. Waarbij we in meer of mindere mate samenwerken met de triple helix model van ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties en/of andere overheden. De samenwerking ontwikkelt zich steeds meer naar netwerkorganisaties. Het doel van deze interactie en samenwerking in netwerken is dat dit, afhankelijk van thematiek, tot logische oplossingen voor de samenleving en/of individuele personen leidt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen van (de directe omgeving van) de Vecht en samenwerking op preventie met lokale partners.

Ook het Rijk wil graag een duidelijke gesprekspartner voor landelijke opgaven in de regio. Deze regionale insteek blijkt bijvoorbeeld uit de Omgevingsagenda Oost. In praktische zin komt dit tot uiting in bijvoorbeeld de Regiodeal, die we met Regio Zwolle behaalden. In de Regiodeal realiseren we de komende jaren in uiteenlopende coalities projecten, waaronder de Klimaatstraat in Centrumplan Dalfsen.

Wij zien het belang van strategisch partnerschap om nu en in de toekomst invloed te houden op ontwikkelingen met daarin de positie van Dalfsen en haar omgeving.

Tweede Kamerverkiezingen

Het is onzeker welke ontwikkelingen de Tweede Kamerverkiezingen met zich meebrengen en welke impact dit heeft op de gemeentelijke financiën en het gemeentelijke beleid. Namens de gemeenten zet de VNG haar lobby bij de kabinetsformatie in op vier sporen:

1. Structurele financiën, een reële bijdrage via het gemeentefonds en een eerlijke en voorspelbare normeringssystematiek.
2. Een Wet decentraal bestuur, waarmee een beter bestuurlijk en financieel evenwicht moet komen tussen rijksoverheid, provincies en gemeenten.
3. Aanbod aan het nieuwe kabinet voor samenwerking en uitvoering op de thema's; wonen, klimaat, regionale economie en digitalisering.
4. Focus op uitvoering met aandacht voor de menselijke maat. Daarnaast zijn de middelen voor het uitvoeren van de jeugdzorg een belangrijk thema.

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Op 16 maart 2022 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. De nieuwe gemeenteraad zal naar verwachting enige financiële ruimte wensen om nieuwe ambities en plannen te kunnen realiseren. Tegelijkertijd is met onze behoedzame raming in het huidige meerjarenperspectief en het huidige ambitieniveau geen financiële ruimte beschikbaar. Een aantal processen lopen met de huidige ambities door, zoals Goed Goan en participatietrajecten. Bij het formuleren van nieuwe ambities blijft de uitvoeringscapaciteit ook een aandachtspunt.

Herijking van het gemeentefonds

Het Rijk wil de verdeling van het gemeentefonds herijken. De nieuwe verdeling maakt onderdeel uit van een breder vraagstuk over een passende inrichting van de bestuurlijke en financiële verhoudingen. Het gaat om een goede balans tussen ambities op maatschappelijke opgaven en het daartoe ter beschikking staande instrumentarium en middelen voor gemeenten.

De huidige voorstellen betekenen voor Dalfsen dat de algemene uitkering met € 17,- per inwoner stijgt, wat een positief effect betekent van afgerond ongeveer € 485.000. Het gaat echter om voorlopige uitkomsten op grond van gegevens uit 2017. De beheerders van het Gemeentefonds actualiseren de gegevens voordat de herverdeling wordt ingevoerd en het effect definitief is. Daarnaast zijn de behandeling en uitkomsten van de herverdeelvormstellen onzeker. Behoedzaam ramen is daarom op zijn plaats.

De fondsbeheerders streven met hun voorstel naar invoering in 2023. Definitieve besluitvorming is aan het nieuwe kabinet.

Dilemma's Perspectiefnota 2022-2025

De perspectiefnota 2022 – 2025 laat met het huidige ambitieniveau een meerjarig tekort zien. Om de meerjarenbegroting sluitend te krijgen zijn fundamentele keuzes nodig.

Ook voorgaande jaren werden we geconfronteerd met tekorten. Naar aanleiding daarvan is de 'lucht' uit de begroting geperst. We pasten creatieve oplossingen toe en maakten moeilijke keuzes, die leiden tot bezuinigingen en inkomstenverhogingen. De ruimte, die nog in de begroting aanwezig was, is inmiddels verdwenen. Iedere bezuiniging of inkomstenverhoging raakt aan uw ambities en de ruimte die beschikbaar is voor de nieuwe gemeenteraad.

Dit dwingt ons tot een fundamenteel gesprek over de vraag: welke gemeente willen we als Dalfsen zijn?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden beschrijven we een aantal dilemma's. Kader voor alle ambities en keuzes is de Kleurrijke kubus met de thema's: klimaat en duurzaamheid, transformatie in het sociaal domein, armoede, omgevingswet, wonen en verkeersveiligheid.

De reacties op- en prioritering van dilemma's dienen als uitgangspunt bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 – 2025. Doel is dit najaar een sluitende meerjarenbegroting vanaf 2023 vast te stellen, zodat we hiermee blijven werken aan een financieel gezonde gemeente waar het goed samenleven, samenwerken en samenwonen is.

Dilemma's

In onderstaande dilemma's gaat het over welk ambitieniveau nu en in de toekomst past bij de Gemeente Dalfsen. Beantwoording kan leiden tot aanpassing van ambitieniveaus met effect op onze baten en lasten. De dilemma's zijn niet uitputtend; reacties en prioritering levert een beeld van de gewenste richting op. Het aanpassen van ambities heeft – op termijn – ook effect op de uitvoeringskosten en bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personele inzet, inhuur van expertise en benodigde voorzieningen als laptops, licenties, bedrijfsrestaurant.

Wij vragen een reactie op- en prioritering van onderstaande dilemma's bij de Algemene beschouwingen.

1. Niet-sluitende meerjarenbegroting

Vanuit de provincie wordt aangestuurd op een sluitende meerjarenbegroting vanaf 2023. Tegelijkertijd bevinden we ons in een bijzonder jaar. De corona pandemie duurt voort en we kunnen de impact van de maatregelen op de langere termijn moeilijk inschatten. Het kabinet moet nog geformeerd en in maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen.

Het is een keuze welk risico de gemeente wil lopen als het gaat om een sluitende meerjarenbegroting. Met het uitstellen van keuzes tot verlagen van ambities of inkomstenverhogingen lopen we het risico op een niet-sluitende meerjarenbegroting. Hiermee kunnen we alle eerder gestelde ambities blijven uitvoeren. Daarmee lopen we wel het risico onder toezicht van de provincie te komen. Dit betekent dat de begroting of wijzigingen daarvan vooraf goedkeuring van de provincie moeten krijgen. Zolang de begroting niet is goedgekeurd, mag de gemeente geen verplichtingen aangaan of uitgaven doen, zonder voorafgaande toestemming van de provincie.

In geval van preventief toezicht gaat de provincie samen met de gemeente aan de slag om helder te krijgen waar exact de pijnpunten liggen. De raad moet (een pakket van) maatregelen treffen om het begrotingsevenwicht te herstellen. Dit moet uiteindelijk leiden tot het opheffen van het toezicht.

<i>Bent u bereid een niet - sluitende meerjarenbegroting vast te stellen?</i>

2. Verhoging inkomsten

Vanuit de kleurrijke kubus en het motto "werken aan een wendbare, veerkrachtige samenleving en bieden van een vangnet voor wie het nodig heeft" verwerkten we onze ambities in de perspectiefnota. Tegelijkertijd heeft de Gemeente Dalfsen niet de hoogste belastingdruk in vergelijking met andere gemeenten in de Provincie Overijssel.

Om onze ambities te realiseren zagen wij ons de afgelopen jaren al genoodzaakt om de onroerendzaakbelasting (OZB) te verhogen. Het is een keuze om de OZB en andere belastingen al dan niet te verhogen, teneinde gestelde ambities te realiseren.

Daarnaast is het mogelijk om diverse overige inkomsten te verwerven of te verhogen. Denk dan bijvoorbeeld aan de tarieven voor de zwembaden, passantenhaven, hellingbaan, etc.

- *Bent u bereid de komende jaren de gemeentelijke belastingen te verhogen?*
- *Bent u bereid de komende jaren overige inkomsten te verhogen of te heffen?*

3. Voorzieningen

Voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur en Kulturhuzen zijn belangrijk voor de leefbaarheid. Tegelijkertijd zijn veel van deze voorzieningen geen wettelijke taak van de gemeente of kan de gemeente kiezen in ambitieniveau.

Kunnen we hierop bezuinigen? Kunnen we nog meer gebruik maken van vrijwilligers? Kunnen organisaties meer samenwerken, waardoor vanuit de gemeente minder ondersteuning noodzakelijk is? Afgelopen jaar zijn hierin al stappen gezet, bijvoorbeeld met het onderzoek naar de toekomst van de zwembaden. Kunnen we dit verder verbreden?

- *Bent u bereid subsidies te verlagen aan verenigingen op het gebied van sport en cultuur?*
- *Bent u bereid onderzoek te doen naar de wijze waarop sporthallen, bibliotheek, zwembaden en Kulturhuzen in stand blijven met een lagere bijdrage van de gemeente?*
- *Bent u bereid gemeentelijke servicepunten te sluiten?*

4. Onderhoudsniveau openbare ruimte en verkeersveiligheid

Voor het onderhoudsniveau in de openbare ruimte zijn ambitieniveaus vastgelegd in de diverse beleidsnota's (met effect op keuzes voor materiaal / kapitaalgoederen).

Met uitzondering van de wegen kunnen voor verschillende onderdelen zoals straatmeubilair, bermen en sloten het ambitieniveau naar beneden worden bijgesteld, zonder gevolgen voor de veiligheid.

Bent u bereid het ambitieniveau voor de openbare ruimte te verlagen?

5. Klimaat en duurzaamheid

We pakken ambities actief op om het goede voorbeeld te laten zien. We investeren in duurzaamheid met middelen en inzet, ook al ontvangen we hiervoor ook subsidies. Hiermee realiseren we al voor een groot deel onze ambities voor energieopwekking in 2030. De ambtelijke capaciteit op het gebied van duurzaamheid en klimaat kunnen we niet elders inzetten. In onze regionale samenwerking deden wij toezeggingen, die wij na moeten komen. Daarnaast stelden we lokale ambities, zoals het van onderop stimuleren van duurzaamheid en extra inzetten op energiebesparing.

Op het gebied van duurzaamheid zien wij ook mogelijkheden inkomsten te verwerven door deel te nemen in energieopwekking. Dit is echter geen gemeentelijke taak.

Bent u bereid onze lokale ambities op het gebied van duurzaamheid te verlagen?

6. Sociaal domein en armoede

De kosten in het sociaal domein liepen de afgelopen jaren op. Mede in het licht van de open-einde regelingen, abonnementstarief en demografische ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben. Daarom stelden we het programma Grip op het sociaal domein op en bezuinigden we op diverse voorzieningen. Het huidige tekort vraagt inzicht in de mate waarin onze lokale regelingen bijdragen

aan het doel van die regeling. En het vraagt ons keuzes te maken over ons ambitieniveau. Welk dienstverleningsniveau en ondersteuning willen we onze inwoners bieden en wat mag dat kosten?

- *Bent u bereid lokale regelingen in het sociaal domein naar beneden bij te stellen?*
- *En deze regelingen met dat doel tegen het licht te houden?*

7. Inzetten reserves

U heeft aangegeven dat de ratio van het weerstandsvermogen mag worden teruggebracht. Ons weerstandsvermogen heeft de ratio 5,8 in de jaarrekening 2020. Hierbij is rekening gehouden met risico's van de corona pandemie. Tegenover onze norm, 2, is dit uitstekend te noemen. Het verlagen van het weerstandsvermogen is een keuze, waarbij het inzetten van vrijgekomen middelen met slimme voorwaarden kan bijdragen aan structurele lastenverlaging. Denk dan bijvoorbeeld aan investeringen in duurzaamheidsmaatregelen, onderhoudsarm inrichten van de openbare ruimte, het afdekken van structurele afschrijvingslasten van investeringen (het vormen van reserves kapitaallasten), etc.

Bent u bereid incidentele bedragen in de meerjarenbegroting 2022-2025 te dekken uit de algemene reserve vrij besteedbaar, waarbij we de nadere voorwaarden uitwerken en deze in ieder geval richten op het verlagen van structurele lasten?

8. Specifieke suggesties

De beschreven dilemma's zijn niet uitputtend. Uw reacties en prioritering geeft richting bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 – 2025.

Heeft u specifieke onderwerpen die u wilt benoemen om te onderzoeken of juist te benoemen als onbespreekbaar?

2 Opgaven en ambities

Inleiding

We schetsten een aantal relevante ontwikkelingen voor de toekomst in de bestuurlijke samenvatting. Kijkend naar deze ontwikkelingen en de koers die we met onze Toekomstvisie 2030 inzetten, stellen wij onszelf de ambities; een veerkrachtig Dalfsen, wendbare dienstverlening; persoonlijk in een digitale wereld, en strategisch partnerschap.

Veerkrachtig Dalfsen

We bieden een gemeente waarin men goed kan samenleven, samenwonen en samenwerken. We werken aan de sociale samenhang en stellen duurzaamheid centraal. We pakken onze fysieke opgaven integraal op, denk daarbij aan opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, warmtetransitie, energietransitie en biodiversiteit. En faciliteren inwoners en ondernemers, zodat iedereen mee kan doen. Een veerkrachtig Dalfsen is ons visitekaartje.

Wendbare dienstverlening; persoonlijk in een digitale wereld

Inwoners krijgen een dienstverlening, die past bij de ontwikkelingen van de huidige tijd. We bereiden ons tegelijkertijd voor op de dienstverlening van de toekomst. Nabijheid met een persoonlijke benadering, gebruik makend van digitale mogelijkheden. Onderlinge verbondenheid door persoonlijke ontmoetingen; fysiek en digitaal, buiten en binnen.

Strategisch partnerschap

We investeren in ons strategisch partnerschap. De kansen, die samenwerking in coalities met publieke en private samenwerkingspartners ons bieden, grijpen we aan. We toetsen hierbij de mogelijke impact, haalbaarheid en efficiëntie. Doel is om als Dalfsen onszelf te blijven door mee te veranderen met de dynamische ontwikkelingen in onze directe omgeving, op regionaal en op landelijk niveau.

Bovenstaande ambities werken we per programma uit. Dit alles doen wij vanuit ons motto:

We werken aan een wendbare, veerkrachtige samenleving en bieden een vangnet voor wie dat nodig heeft.

1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

We zijn een open overheid en toegankelijk bestuur, die stuurt op een wendbare dienstverlening ten dienste van onze veerkrachtige samenleving. Hiervoor bieden we ruimte aan een nieuwe gemeenteraad en geven we richting aan een toekomstgerichte dienstverlening, gericht op een persoonlijke benadering in een digitale wereld.

Beleidsveld 1.1 Algemene baten en lasten

Ruimte voor ambities

Na de verkiezingen van maart 2022 wordt een nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd en een nieuw college benoemd. Idealiter stellen wij de nieuwe raad in staat om nieuwe ambities en concrete plannen te realiseren door financiële ruimte te reserveren. De huidige situatie en de verwachte ontwikkelingen bieden deze financiële ruimte niet. En ook de uitvoeringscapaciteit staat onder grote druk. Dit betekent dat voor het creëren van ruimte concessies in het huidige ambitieniveau en/of inkomstenverhoging noodzakelijk zijn.

Zero Based begroten

Onlangs voerden wij een eerste verkenning uit naar het 'Zero Based' opbouwen van de begroting. Bij het opstellen van de (cijfermatige)begroting gaan wij op dit moment uit van het budget van het vorige jaar en de realisatiecijfers van de voorgaande jaren. Daarmee spelen de budgetten van voorgaande jaren een belangrijke rol bij het bepalen van het nieuwe budget. De vraag is of het budget van het vorig jaar ook voor het komende jaar geheel of gedeeltelijk nodig is om het voorgenomen beleid te realiseren.

Met Zero Based begroten maken we een afgewogen begroting, waarin we alle ramingen opnemen voor de uitvoering van ons beleid. Hierdoor leggen we een duidelijke relatie tussen de beleidsdoelstellingen, de uitvoeringswerkzaamheden en de daarbij behorende budgetten (onderbouwde p x q). De komende periode halen we ervaring van andere gemeenten op en besluiten we of we deze methodiek gaan inzetten.

Beleidsveld 1.4 Bestuur

Raadcommunicatie

Dienstverlening van de toekomst en een veerkrachtig Dalfsen vragen ook om een zichtbaar en benaderbaar bestuur. De Kleurrijke Kubus staat symbool voor zowel de gezamenlijkheid als de verscheidenheid van de huidige raad: 6 vlakken voor 6 partijen, die van kleur verschillen en toch samen een geheel vormen. Profilering van de verschillende fracties is een zaak van partijen zelf. Om de raad zichtbaarder te maken als eenheid is gewerkt aan een concept beleidsplan raadcommunicatie. Het verkleinen van de afstand tussen inwoner en raad vraagt om het beter bekend maken waar de raad mee bezig is, te informeren over wat een raad kan betekenen voor een inwoner en hoe inwoners in contact komen. In de loop van 2021 concretiseert de raad zijn eigen ambities op dit vlak.

Goed Goan: bestuurlijke versterking en ontwikkeling

De ontwikkeling van het bestuur in de Dalfser samenleving hangt samen met twee vraagstukken:

1. Hoe werken we samen met buiten; democratische/bestuurlijke vernieuwing, participatie?
2. Hoe werken we samen op het gemeentehuis; bestuurlijke versterking, introspectie?

We ontwikkelen een denkraam, waarmee de nieuwe gemeenteraad een boost kan geven aan het bestuurlijk samenspel. Voor het samenstellen van deze ontwikkelimpuls maken we onder andere gebruik van ervaringen van de zittende raad. We herzien de werkwijzen die we hanteren, zoals vergadermodellen en vergaderorde, in het licht van ontwikkelingen op het gebied van Omgevingswet en participatie. We laten ons bij het formuleren van aanbevelingen/richtingen voor verbetering inspireren door voorbeelden van elders.

Een bestuurlijk samenspel is een wisselwerking tussen structuur en cultuur. Door de coronamaatregelen doorliepen we vanuit het traject 'Goed Goan' niet de fysieke introspectie sessies en werkbezoeken, zoals we in 2020 en eerste helft 2021 voor ogen hadden. Hierdoor zijn we

genoodzaakt tot wendbaarheid in onze aanpak en proces. Het is op dit moment onbekend welke aanpak en insteek de nieuwe gemeenteraad aan de bestuurlijke versterking wil geven. Daarom is voor 2022 en verder geen budget opgenomen.

Participatiebeleid

Participatie, of anders gezegd onze inwonersbetrokkenheid, maakt steeds meer onderdeel uit van beleidsontwikkeling en besluitvorming. We ontwikkelen steeds vaker samen met onze inwoners en ondernemers ons beleid en vinden het belangrijk om te weten wat onze inwoners van ons verwachten. We hechten grote waarde aan de betrokkenheid van inwoners en willen dit samenspel soepel laten verlopen, door met elkaar in gesprek te komen, te zijn en te blijven. We kiezen bewust welke vormen van communicatie, interactie en participatie daarbij passen, zodat initiatiefnemers, omwonenden en betrokkenen weten wat wij van hen verwachten en hoe we besluiten nemen.

Daarom stellen we in 2021 een gemeentebreed toepasbaar beleidsplan voor burgerbetrokkenheid vast. Dit participatiebeleid / participatieverordening sluit aan op onze ontwikkelingen met de Omgevingswet. Het vormt de basis waarmee we de komende jaren onze participatie aanpak uitvoeren. Hiervoor zijn middelen voor fysieke en digitale participatie en competenties en vaardigheden nodig. Bij het voorstel voor de participatieverordening in 2021 leggen we ook het benodigde uitvoeringsbudget aan u voor.

Strategische samenwerking

Complexe vraagstukken pakken we steeds vaker vanuit een bredere context samen met lokale en regionale partners op. Daarom zien wij de noodzaak om de komende jaren te investeren in de positie van de gemeente Dalfsen in onze omgeving. We zetten actief in op onze ambitie van strategisch partnerschap. Zo willen we meer impact bereiken voor onze inwoners bij het oplossen van knelpunten en het bereiken van resultaten. Denk hierbij aan onze inzet voor Ruimte voor de Vecht, de verstedelijkingsstrategie en samenwerking in het sociaal domein. Dit doen we door strategische partnerschappen aan te gaan, waarbij wij meer focus aanbrengen en slagkracht organiseren. Vanuit duurzame relaties werken we aan de complexe vraagstukken van de toekomst.

Regio Zwolle

Regio Zwolle is een samenwerking van ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en overheden (22 gemeenten, 4 provincies), gericht op de opgaven economie, menselijk kapitaal, leefomgeving, bereikbaarheid en energie.

Partners investeren gezamenlijk in de basisinfrastructuur voor samenwerking. Denk hierbij aan het faciliteren van innovatie en netwerken voor bedrijven, zoals bijvoorbeeld Kennispoort. Gezamenlijke onderzoekscapaciteit en gezamenlijke landelijke lobby en ook steeds meer gericht op het binnenhalen en benutten van Europese fondsen.

Aanvullend op de basisinfrastructuur is Regio Zwolle een lichte netwerksamenwerking, die steunt op inhoudelijke coalitievorming op de verschillende opgaven. Regionale opgaven in 2022 raken aan uiteenlopende activiteiten in programma's van onze perspectiefnota; de opgave Economie aan programma 4 Economische zaken, de opgave Human Capital Agenda aan programma 6 inkomensondersteuning en de opgave Leefomgeving aan programma 9 Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting.

Binnen de regionale opgave Leefomgeving is veel dynamiek, zoals het ontwerp onderzoek. Het Rijk en de regio Zwolle onderzoeken op welke manier op lange termijn de groei van wonen en werken in de regio, in combinatie met bereikbaarheid van en in de regio, plaatsvindt (2040). Deze verstedelijkingsstrategie betrekken wij bij de gemeentelijke Omgevingsvisie.

Beleidsveld 1.6 Overhead

We sturen op een dienstverlening, die voldoet aan de verwachtingen van de huidige tijd. We creëren nabijheid met een persoonlijke benadering, werken aan inzicht in besluitvorming en aan veilige en betrouwbare informatie uitwisseling. Dit maken we mogelijk door te investeren in de digitalisering van onze dienstverlening, aantrekkelijk werkgeverschap en het optimaliseren van onze bedrijfsvoering.

Digitalisering

Digitalisering en digitale veiligheid vormen een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering. Hierbinnen vinden veel ontwikkelingen plaats. Enerzijds door de voortschrijdende technologische ontwikkelingen, anderzijds door de mogelijkheden die digitalisering biedt om onze dienstverlening aan inwoners en organisaties te verbeteren. Onze gemeente heeft de digitalisering ondergebracht bij het SSC ONS. Gezien de huidige ontwikkelingen die we zien op het gebied van informatieveiligheid voeren we de komende jaren aanpassingen door. Enerzijds komt dit door verplichte regelgeving en anderzijds door externe ontwikkelingen, zoals de toename van online criminaliteit en verwachtingen vanuit inwoners. Risico's brengen we in kaart en pakken we samen met ONS en de partners op. Omdat informatieveiligheid erg dynamisch is, kijken we regelmatig of alle zaken nog actueel zijn en stellen we waar nodig bij. Dat kan ertoe leiden dat we hardware soms eerder vervangen als de techniek snel veranderd.

De Cloud biedt steeds meer applicaties om tijd- en plaatsafhankelijk werken nog beter mogelijk te maken. We passen onze (virtuele) werkplek hierop aan. De transitie van een traditionele technische ICT werkplek naar een zogeheten 'Cloud werkplek' is hier onderdeel van, waarbij het gebruik van laptops de standaard wordt. In relatie tot tijd- en plaatsafhankelijk werken is een nieuw werkplekconcept in ontwikkeling. We onderzoeken of eventuele kantoorruimte, die vrijkomt in het gemeentehuis, geschikt is voor gebruik door derden.

Met de overgang van ICT naar SSC ONS per februari 2020 brachten we een scheiding aan tussen het functioneel beheer van applicaties door medewerkers van Dalfsen en het technisch beheer door SSC ONS. Een aantal applicaties verhuisden niet mee naar ONS. Deze applicaties vragen om maatwerk. We houden het functioneel beheer goed op orde om het risico van verstoringen, versnippering in de documentopslag en bovenal het niet voldoen aan wet- en regelgeving te voorkomen.

De landelijke overheid bereidt diverse wetten voor op het gebied van digitalisering. De toegankelijkheid van overheidsinformatie en communicatie met de overheid staat hierin centraal. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen op dit gebied binnen onze gemeente in de dienstverlening aan inwoners en organisaties. Bij de invoering van de wetten houden we rekening met inwoners, die minder digitaal vaardig zijn.

Contractmanagement

Contractbeheer wordt steeds complexer, daarmee nemen ook de risico's voor de gemeente toe. Dit betreft zowel juridische als financiële risico's. Door het contractmanagement onder te brengen bij het SSC ONS Inkoop en contractbeheer wordt het contractmanagement als specialisme gecentraliseerd en verder geprofessionaliseerd.

Aantrekkelijk Werkgeverschap

We willen ook in de toekomst een aantrekkelijk werkgever blijven en zetten hier actief op in. Hiervoor werd structureel € 100.000,- beschikbaar gesteld. Op basis van onderzoek naar ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, zien wij mogelijkheden het onderscheidend vermogen van Dalfsen in de regio te vergroten. Het onderzoek is uitgevoerd langs drie sporen: primaire arbeidsvoorwaarden, secundaire arbeidsvoorwaarden en cultuur. Daarnaast geeft het onderzoek inzicht in de (regionale) arbeidsmarkt. Een arbeidsmarktstrategie levert een bijdrage aan de positionering als aantrekkelijke werkgever.

In 2022 zetten wij in op het blijven van een aantrekkelijke werkgever door ons onderscheidend vermogen binnen de regio te vergroten. Dit doen wij door te werken aan de thema's primaire arbeidsvoorwaarden, secundaire arbeidsvoorwaarden, cultuur en arbeidsmarktstrategie.

2 Openbare orde en veiligheid

Beleidsveld 2.1 Openbare orde en veiligheid

Integrale veiligheid

Wij vinden het belangrijk dat alle inwoners en ondernemers in onze gemeente veilig zijn. Veilig leven, wonen en ondernemen. We zien de afgelopen jaren diverse ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, zoals ondermijning, overlast van verwarde personen en cybercriminaliteit.

De komende jaren pakken wij onder meer deze vraagstukken op. Hiervoor stellen wij in 2022 een nieuw Beleidsplan Integrale Veiligheid voor de periode 2023 – 2026 met uitvoeringsprogramma op. Het opstellen en uitvoeren van onze plannen doen wij samen met onze lokale en regionale veiligheidspartners zoals politie, Veiligheidsregio, RIEC en Veiligheidshuis. Met het vaststellen van dit beleidsplan voldoen we aan artikel 38 van de Politiewet, waarin gemeenteraden verplicht zijn om eenmaal per vier jaar veiligheidsbeleid vast te stellen. Hiermee werken we samen aan een veilige gemeente voor al onze inwoners en ondernemers.

3 Beheer openbare ruimte

De beleving van de openbare ruimte is van belang voor het welbevinden van onze inwoners. De komende periode zetten we daarom in op een integrale aanpak bij de inrichting van onze openbare ruimte. Hiermee werken we, in lijn met onze ambitie voor een Veerkrachtig Dalfsen, samen met onze inwoners aan thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, duurzaamheid, inclusie en preventie.

Beleidsveld 3.1 Openbaar groen

Groen en biodiversiteit

De mondiale biodiversiteit neemt af en staat ook in Dalfsen onder druk. We vinden biodiversiteit belangrijk en daarom gaan we onverminderd door met het ontwikkelen en stimuleren hiervan. Hiervoor voeren we de komende jaren het beleidsplan en uitvoeringsprogramma Groen en Biodiversiteit uit.

Integraal Beheer Openbare Ruimte

Veranderingen door de komst van de Omgevingswet, de participatiesamenleving en diverse transitie vragen om een verdere ontwikkeling van het beheer van de openbare ruimte.

In het beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte (2017) namen wij de ambitie, beheerkwaliteit en strategie voor het beheer van de openbare ruimte op. De uitvoering van dit plan vraagt om duidelijke keuzes in onderhoud en/of vervanging. In mei 2021 wordt de kadernota IBOR behandeld. Er wordt gekeken naar de ambities en uitgangspunten voor de komende jaren ten aanzien van:

1. De onderhoudskwaliteit en de doorontwikkeling naar effect gestuurd werken;
 2. De wijze waarop we opbouwend inspelen op de ideeën en behoeften vanuit de samenleving, waarbij we de Westerhof als belangrijke pilot zien;
 3. De uitgangspunten waarmee we de vervangingsopgave in beeld brengen en de kosten dekken.
- De ambities en uitvoering raken ook activiteiten uit andere programma's, zoals recreatie en toerisme, sportvelden, begraafplaatsen en riolering. We verwerken de financiële consequenties in de perspectiefnota 2023 - 2026.

Speelvoorzieningen

Bij de inrichting van een wijk kijken we naar het totaalplaatje van opgaven, mogelijkheden en behoeften van spelen-bewegen-ontmoeten. Hierbij raken meerdere beleidsvelden elkaar, bijvoorbeeld spelen, groen, wonen, welzijn, inclusie, duurzaamheid en onderwijs. Onder andere het preventiebeleid, de Omgevingsvisie, de inclusie-agenda en het IBOR vormen de kaders voor onze integrale aanpak.

Zwerfafval

Al vele jaren ontvangen wij een landelijke vergoeding voor de inzameling van zwerfafval. Mogelijk wordt deze vergoeding na 2022 verlaagd of komt deze te vervallen door de komst van statiegeld op flesjes en blikjes. Dit heeft gevolgen voor de inzet van middelen en mensen op dit punt, omdat we het Clean Team Dalfsen hier deels uit financieren.

Beleidsveld 3.2 Verkeer en Vervoer

Verkeersveiligheid

In 2021 onderzoeken we wat de impact is van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPVV) 2030 (rijksbeleid) op het gemeentelijk verkeersveiligheidsbeleid. In het SPVV is een nieuwe aanpak geïntroduceerd, namelijk risico gestuurd verkeersveiligheidsbeleid. Deze risico gestuurde aanpak begint met een risicoanalyse van het lokale verkeerssysteem. Een eerste analyse is in opdracht van de provincie in voorbereiding voor Dalfsen en alle andere Overijsselse gemeenten. De impact op ons beleid is nog onvoldoende in beeld. Gezien de nieuwe aanpak verwachten we dat de komende jaren extra inspanning nodig is voor ons verkeersveiligheidsbeleid. Zodra er meer duidelijk is, geven we de consequenties aan.

Vechtdalverbinding (N340/N377)

regio rondom en in de gemeente Dalfsen voor woon- en leefklimaat, economie, veiligheid en bereikbaarheid. Het project is volop in uitvoering en wordt 2023 opgeleverd. In de tussenliggende periode werken we aan de overeenkomst, verkeersmanagement tijdens uitvoering en toekomstig beheer en onderhoud. We voeren onderhandelingen met de Provincie Overijssel over o.a. het aantal

m² over te dragen areaal en de objecten die zich daarop bevinden. Door de overdracht van het afgewaardeerde deel van de N340 is er sprake van een bovengemiddelde areaaluitbreiding.

Gladheidsbestrijding

Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners zich veilig kunnen verplaatsen over de doorgaande hoofdroutes, ook als het glad is. De provincie verandert de huidige werkwijze, waardoor het noodzakelijk is om te investeren in een eigen meldsysteem. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de monitoring van de wegen op gladheid tijdens de winterperiode. Het eigen meldsysteem van de gemeente zorgt ervoor dat wij inwoners beter bedienen voor veiligheid en bereikbaarheid, en biedt ons steun bij de verantwoordelijkheid als wegbeheerder. Een onderzoek van 2 jaar geleden toonde aan dat twee meetpunten in de gemeente Dalfsen voldoende is om een goed beeld te vormen.

4 Economische zaken

Beleidsveld 4.1 Economie

Economisch beleid

De corona crisis brengt een nieuwe economische werkelijkheid met zich mee. Om de gemeente Dalfsen toekomst bestendiger te laten zijn spelen we voor tal van sectoren in op een nieuwe economische realiteit en verwachtingen van ondernemers/producenten en consumenten en de daarmee samenhangende investeringsbereidheid in de lokale economie. In 2020 evalueerden we de nota economisch beleid 2013 - 2020. Met het oog op voortschrijdend inzicht en de noodzaak tot vernieuwing van het economisch beleid, stellen we in 2022 een beleidsnota met uitvoeringsagenda op.

Beleidsveld 4.2 Grondexploitatie bedrijven

Marktbehoefte onderzoek bedrijventerreinen

In het kader van de omgevingsvisie en de daaruit voortkomende keuze voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, willen we inzicht in de vraag naar nieuwe bedrijfskavels. Actueel onderzoek naar de marktbehoefte van bedrijventerreinen is een juridische vereiste bij de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein en is een onderdeel van de onderbouwing van bestemmingsplannen. Een dergelijk onderzoek mag niet ouder zijn dan 2 jaar. De onderzoeken staan gepland voor 2022 en 2024.

5 Onderwijs en vrije tijd

We faciliteren onze inwoners, zodat iedereen kan meedoen. We vinden het belangrijk om bij te dragen aan een goede uitgangspositie van onze jeugdigen. Door te werken aan talent en zelfredzaamheid. Naast inspanning is ook ontmoeting en ontspanning heel belangrijk. Recreatie is een middel waarmee we onze gemeente aantrekkelijk en groen houden. We werken hiermee aan een vitaal Dalfsen voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Beleidsveld 5.3 Onderwijs

Onderwijshuisvesting, integrale kindcentra en onderwijsbeleid

In april 2019 is de Visie op Integrale Kindcentra vastgesteld. Als uitwerking hiervan bouwen we onder de noemer 'Ruimte voor Talent' inmiddels samen met schoolbesturen aan een Integraal huisvestingsplan (IHP) voor het primair onderwijs. Daarbij speelt niet alleen de bouwkundige staat van scholen een rol, maar tevens onderwijskundige en andere ontwikkelingen passend bij de ambitie van veerkrachtige kernen. Het plan biedt een kompas voor schoolbesturen en gemeente om maatregelen voor onderwijshuisvesting mee uit te voeren.

Leerlingenvervoer

De ambitie is om zoveel mogelijk kinderen op een verantwoorde wijze op de fiets of met het openbaar vervoer naar school te laten reizen. Op basis van de uitwerking van het Visiedocument leerlingenvervoer (vastgesteld in 2019) zien we dat dit lukt. Met name de eenmalige extra tegemoetkoming voor de aanschaf van een fiets zorgt voor een positief effect. De inzet is om dit vast te houden met de beleidsregels (o.a. eenmalige tegemoetkoming fietsen) en de nieuwe Verordening leerlingenvervoer waarover eind 2021 besluitvorming plaatsvindt. In de loop van 2022 vindt zo gewenst een nieuwe aanbesteding van het vervoer plaats.

5.4 Recreatie en toerisme

Visie Vechtdal

Vanwege de toenemende belangstelling van recreanten blijven we stevig inzetten op de vrijetijdseconomie in de Vechtdal verbinding. Het Vechtdal biedt een beleefbaar landschap, rust, ruimte. Persoonlijke gastvrijheid, zorgzaamheid en gezondheid zijn onze kracht. Deze kwaliteiten zijn van wezenlijke betekenis voor de leefbaarheid en het welzijn van onze inwoners en van het Vechtdal. Door de coronamaatregelen is de uitvoering in 2020 uitgesteld. We ronden de nieuwe Vechtdalvisie 3.0 in begin 2021 af.

De Vechtdal samenwerking krijgt een vervolg met het uitvoeren, versterken en vernieuwen van de verschillende programmalijnen en projecten. Bij de samenwerking vanuit het Vechtdalmerk willen we de recreatie ondernemers en organisaties in Dalfsen intensiever betrekken. Op provinciaal niveau maken we verbinding met het programma Gastvrij Overijssel.

Ruimte voor de Vecht en Brede Welvaart

Binnen de Regiodeal van Regio Zwolle en het Rijk is het project Brede Welvaart in het Vechtdal in 2020 gehonoreerd. Dit project is opgevoerd door de netwerksamenwerking Ruimte voor de Vecht. Het project is onderverdeeld in 23 deelprojecten die we binnen de netwerksamenwerking uiterlijk in 2023 realiseren. We dragen als gemeente Dalfsen bij aan het project Brede Welvaart in het Vechtdal via het krediet voor de Klimaatstraat, waarmee forse subsidies beschikbaar zijn gekomen. We organiseren dit deelproject via het gemeentelijk project Centrumplan Dalfsen.

Daarnaast zijn we betrokken bij deelprojecten op het gebied van recreatie en toerisme. Dit zijn; Varen op de Vecht, Gidsennetwerk, Merkontwikkeling Vechtdal, Beleven en Bewegen, Zwemmen in de Vecht, Leidraad Ruimtelijke Kwaliteit. In een variërende samenstelling geven we met de partners uit Ruimte voor de Vecht tot en met 2023 invulling en uitvoering aan de projecten.

Gastvrij Dalfsen

Via het platform Gastvrij Dalfsen willen we initiatieven en samenwerking van de sector bevorderen. Met mogelijkheden uit het vervolg van de Vechtdalvisie 3.0 en Brede Welvaart zetten wij in op verdergaande recreatieve ontwikkeling van gemeente Dalfsen.

6 Inkomensondersteuning

Beleidsveld 6.2 Integratie vergunninghouders

Inburgering

De gewijzigde wet inburgering treedt naar verwachting per 1 januari 2022 in werking. Vanaf dat moment zijn wij verantwoordelijk voor de regie op de inburgering. De nieuwe wet kent veel wijzigingen en heeft als doel inburgeraars snel en volwaardig mee laten doen aan de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk. Daarvoor is het van belang dat inburgeraars een zo hoog mogelijk taalniveau bereiken. Als gemeente kopen wij het taalaanbod voor statushouders in en houden zicht op de voortgang van de inburgeringstrajecten.

Het nieuwe inburgeringsstelsel gaat uit van duale trajecten, deze bieden we zoveel mogelijk op maat aan. Inburgeraars leren de Nederlandse taal niet alleen in de schoolbanken, maar ook in de praktijk, op een plek die past binnen zijn of haar traject richting (arbeids)participatie. Hiervoor werken we o.a. samen met taalaanbieders, maatschappelijke partners en werkgevers.

7 Sociaal domein

Met veerkracht zijn hindernissen te overwinnen. Verbinding tussen inwoners onderling en vroegtijdig contact met maatschappelijke partners, legt de basis voor eerste stappen in preventie. Een preventie die bijdraagt aan een veerkrachtige gemeenschap. En met steun voor inwoners die dat nodig hebben, dragen we eraan bij dat iedereen mee kan doen.

Beleidsveld 7.1 Jeugdzorg

Doorontwikkeling inkoopmodel

We starten op 1 januari 2022 met een nieuw inkoopmodel om de jeugdzorg kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Dit model leidt naar verwachting tot verbetering in de kwaliteit van de jeugdhulp, verbetering in de ondersteuning van de transformatieopgave en een betere beheersing van de financiën.

Beleidsveld 7.4 Preventie

Preventie en toegang sociaal domein

Op preventiebeleid werken partners binnen de sociale basis intensief samen. Het preventiebeleid ondersteunt het integraal kijken en werken in het sociaal domein en maakt de connectie met het fysieke domein goed mogelijk.

Een belangrijke basis van preventief werken vormt het zodanig ondersteunen van inwoners bij het eerste contact, dat deze algemene voorzieningen voldoende handvatten bieden voor ondersteuning bij problemen. Als er zwaardere ondersteuning nodig is, maken we een goede beoordeling van de situatie en zetten we gericht de juiste ondersteuning in. Naar verwachting gaat het anders organiseren van de toegang in 2022 bijdragen aan het realiseren van de taakstellingen op Wmo en Jeugd.

Effecten coronamaatregelen

We verwachten dat meer mensen ondersteuning nodig hebben op het gebied van armoede en schulden, als gevolg van de coronamaatregelen. Om deze ondersteuning te bieden is er ruimte, kwalitatief goede bezetting en coördinatie in het preventieve veld nodig.

Beleidsveld 7.6 Wmo

Na-effect van coronamaatregelen op Maatschappelijke Opvang

Volgens berichten van het SCP en het CBS is de verwachting dat de coronapandemie zorgt voor een economische crisis. Dit komt door de toenemende werkloosheid, opbouwende schulden en woningnood. Door de woningnood stukt de uitstroom naar normale woningen.

Een economische crisis bovenop de woningnood, kan leiden tot een toename van het aantal dak- en thuislozen. We zetten hier de nodige interventies op in, zoals het creëren van tussenvoorzieningen waar cliënten verblijven tussen de opvang en zelfstandig wonen in.

De opvang van dak- en thuislozen is een regionale aangelegenheid. Zwolle is hierin centrumgemeente voor onze regio IJssel-Vecht. We transformeren de maatschappelijke opvang in onze regio net als de rest van het sociaal domein. Het uitgangspunt is zo lang mogelijk zelfstandig en zo snel mogelijk weer zelfstandig wonen. We proberen daarbij dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen. Onze inzet is de komende jaren hierop gericht. Een toename van dak- en thuisloosheid vanwege een economische crisis beïnvloedt onze effectiviteit.

Van beschermd wonen naar beschermd thuis

We werken de komende jaren met de gemeenten IJssel-Vecht aan de (inhoudelijke) verdere decentralisatie van beschermd wonen. Vanaf 2023 ontvangt elke gemeente een (toenemend) objectief budget. We maken in 2021 samen met onze maatschappelijke partners een lokaal plan, waarmee we de komende jaren de ontwikkeling van beschermd wonen naar beschermd thuis realiseren.

8 Duurzaamheid en milieu

De komende jaren werken we ook in Dalfsen aan een toekomstbestendig, veerkrachtig Dalfsen met de uitvoering van het Klimaatakkoord. De keuzes die wij maken over hoe wij omgaan met afval, warmte, energie en klimaat, zijn gezamenlijke keuzes waarvan de impact veelal in de toekomst pas echt zichtbaar zijn. Juist daarom vraagt deze opgave van ons richting en werken wij samen met inwoners, ondernemers en initiatiefnemers hieraan.

Beleidsveld 8.1 Afval

Afval

We gaan de komende jaren meer druk leggen op de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Ondanks de verschillende voorlichtingscampagnes verwachten we meer kosten voor het na sorteren en opschonen van bijvoorbeeld plastic- en metalen verpakkingen, drinkpakken (PMD) en groente-, fruit- en tuinafval (GFT).

Een andere ontwikkeling is de marktprijs voor textiel en oud papier. Deze prijzen zijn flink gedaald met als gevolg onrust bij diverse inzamelende maatschappelijke partners. In 2021 maken we voor deze afvalstromen nieuwe afspraken met onze partners. We verwachten dat de prijzen in de periode van deze perspectiefnota gaan stijgen.

Beleidsveld 8.2 Begraafplaatsen

Uitbreiding begraafplaats Nieuwleusen

De algemene begraafplaats in Nieuwleusen heeft nog tot ongeveer 2028 capaciteit voor begravingen en asbestemmingen. Een uitbreiding van de begraafplaats is daarom noodzakelijk. We kochten in 2011 de aangrenzende gronden aan de oostkant van de begraafplaats en in 2013 werd het bestemmingsplan vastgesteld. De uitbreiding en het begraafklaar maken van de begraafplaats in 2029 kent een lange weg qua planning. Dit komt door het ontwerp (inrichtingsplan), de voorbereiding en het ophogen van de gronden (grond heeft minimaal 4 jaren nodig heeft om in te klinken) en de aanleg van de begraafplaats.

We starten eind 2021 met een ambtelijke verkenning naar de uitbreiding van de begraafplaats in Nieuwleusen. In 2022 volgt een separaat raadsvoorstel.

Gebouwen begraafplaats Welsum

De plannen voor de aanpassingen, verbouw of nieuwbouw van de huidige drie gebouwen op begraafplaats Welsum zijn in ontwikkeling. We willen deze planning vanwege tekorten op de huidige begroting op dit moment nog niet opvoeren in het investeringsplan 2022 – 2025. Tegelijkertijd kunnen we de plannen niet blijven doorschuiven, omdat de gebreken aan de gebouwen steeds zichtbaarder worden. We koersen vooralsnog op het opnemen van de financiële middelen in het investeringsplan van 2023.

Beleidsveld 8.3 Klimaat en duurzaamheid

Warmtetransitie

Het nationaal Klimaatakkoord belegt de uitwerkingen van een aantal afspraken bij gemeenten, zoals de regierol in de warmtetransitie. Het doel is in 2050 de gebouwde omgeving aardgasvrij te verwarmen en in 2030 1,5 miljoen gebouwen van het aardgas af. In de periode 2022-2025 komen hierdoor een aantal taken op ons af. We gaan werken aan het aardgasvrij verwarmen van gebouwen in de buurten van Dalfsen. Dit doen we aan de hand van de eind 2021 vast te stellen Transitievisie Warmte en de wijkuitvoeringsplannen.

Energietransitie: grootschalige energieprojecten

Een andere afspraak uit het nationaal Klimaatakkoord is de deelname aan de Regionale Energie Strategie (RES). Deze strategie stelt doelen voor het opwekken van duurzame energie. In 2030 willen we in Dalfsen 100 Giga Watt aan energie opwekken met behulp van zon en wind. We faciliteren de komende jaren gebiedprocessen voor initiatiefnemers, inwoners en andere betrokken. Daarnaast

zoeken we meekoppelkansen en werken deze uit. Denk dan bijvoorbeeld aan waterberging, natuurontwikkeling en woningbouw.

Financiering taken klimaatakkoord

De Raad voor het Openbaar Bestuur liet onderzoek doen naar de uitvoeringslasten voor gemeenten bij de uitvoering van het nationaal Klimaatakkoord. De tegemoetkoming van gemeenten is onderwerp van gesprek bij het nieuw te vormen kabinet. De wijkgerichte aanpak om de gebouwde omgeving te verduurzamen brengt voor ons de hoogste kosten met zich mee. De gemeentebrede communicatie, zonneweides en windmolenparken vergen daarnaast relatief veel inzet.

Beleidsveld 8.4 Milieu

Omgevingsdienst IJsselland

De Omgevingsdienst (OD) is de afgelopen jaren geconfronteerd met toename van het bedrijvenbestand en uitbreiding van het takenpakket. We financieren de OD sinds 2018 op basis van inputfinanciering. We constateerden dat de bedrijfsvoering geen gelijke tred houdt met in- en externe ontwikkelingen en dat er daarom verschillende knelpunten zijn. Er is een doorontwikkeltraject ingezet om de organisatie op orde te brengen en toekomstbestendig te maken. In de loop van 2021 worden de financiële gevolgen die we nog niet kunnen inschatten zichtbaar. We gebruiken de begroting van 2022 als 'tussenjaar' op basis van oude uitgangspunten. Structurele wijzigingen treden naar verwachting op vanaf begrotingsjaar 2023.

Beleidsveld 8.5 Riolering

Klimaatadaptatie

In 2020 stelden we het Klimaatadaptatieplan Klimaatrobuust Dalfsen vast, om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen en te werken aan een veerkrachtig Dalfsen. We werken dit de komende jaren verder uit. We zorgen ervoor dat onze inwoners ook in de toekomst in een leefbare gemeente wonen, werken en leven.

Daarvoor bepaalden we per kern verschillende mogelijke knelpunten van wateroverlast en hittestress. In 2021 onderzoeken we welk budget we de komende jaren nodig hebben om deze knelpunten aan te pakken. We doen dit door per knelpunt in te zoomen, de specifieke opgave te bepalen, daarbij de meest geschikte maatregel te bepalen en hier vervolgens kosten aan te koppelen. Zo krijgen we een goed beeld van hoe we in de toekomst elk knelpunt oplossen en monitoren. Als zich in de toekomst een meekoppelkans voordoet benutten we deze. Dit geldt ook voor de periode na 2022-2025.

We investeren in 2021 in het thema klimaatadaptatie met ons strategisch partnerschap. En stellen met het regionale samenwerkingsverband RIVUS een uitvoeringsplan voor klimaatadaptatie op met de aanpak van lokaal overstijgende thema's. Het is nog onbekend welke gevolgen dit in de periode 2022 – 2025 heeft voor de gemeente Dalfsen.

Vanaf 2022 vinden er mogelijk veranderingen plaats in de organisatiestructuur en samenwerkingsvorm van RIVUS. Wat dit precies gaat inhouden wordt later in 2021 bekend.

9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Persoonlijk en nabij in een digitale wereld is ook in het ruimtelijk domein een opgave voor onze gemeente. De implementatie van de Omgevingswet helpt ons te blijven werken aan een integrale, moderne dienstverlening, die voldoet aan de verwachtingen van een wendbare overheid. Zo biedt dit kansen om samen met inwoners, ondernemers en initiatiefnemers onze mooie gemeente nog mooier te maken.

Beleidsveld 9.2 Archeologie

Archeologie

Het archeologiebeleid en bijbehorende waardenkaart moeten in 2024 opnieuw geëvalueerd en geactualiseerd zijn. Deze actie vindt in principe iedere vier jaar plaats. In 2020 is dit vanwege bezuinigingen achterwege gelaten. Het beleid en kaart voldeden op dat moment nog. In 2024 moet deze actie plaats vinden om over een actueel beleid en kaart te blijven beschikken.

De hoofdlijnen van het archeologiebeleid komen in de Omgevingsvisie. Nadere uitwerking en actualisering krijgen op termijn een plek in het Omgevingsplan. Een gemeente dekkend Omgevingsplan is uiterlijk in 2029 gereed. Het is noodzakelijk om tussentijds een actualisatieronde te doen.

Beleidsveld 9.3 Ruimtelijke ordening

Werken onder de Omgevingswet

Op 1 januari 2022 treden, na opnieuw een jaar van uitstel, de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking. De Omgevingswet richt zich op duurzame ontwikkeling, de woonbaarheid van het land en de verbetering van het leefmilieu. De Omgevingswet bundelt en vereenvoudigt alle wetten op het gebied van de leefomgeving. Doelstelling is dat er minder regels komen, waardoor de regelgeving overzichtelijker wordt en er meer ruimte is voor initiatieven uit de samenleving en voor lokaal maatwerk. Vertrouwen is het uitgangspunt. We gaan het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving meer centraal zetten in plaats van de vraag: Mag het wel?

De voorbereiding en invoering van de wet is een grote transitie, ook voor de gemeente Dalfsen. We moeten juridisch en qua (digitale) werkprocessen het nodige regelen. Dwars door de gemeentelijke organisatie heen werken we ook aan een cultuurverandering. Dit doen we omdat de Omgevingswet van ons als gemeente een meer faciliterende en meedenkende rol vraagt. We werken de komende jaren verder aan deze cultuurverandering en stellen ons daarbij lerend op en stellen waar nodig bij. Inmiddels doen we al ervaring op met nieuwe rollen onder de Omgevingswet zoals casemanager, ruimteteam en een kwartiermaker voor de rol van gebiedsmanager. Ook deze rollen ontwikkelen we verder, op basis van ervaringen en evaluatie(s).

We maken eind 2021 keuzes voor 2022 en verder. Door de Omgevingswet vinden er wijzigingen plaats in het proces waarvan we de effecten nu nog niet geheel overzien. Verzamelplannen zijn niet meer mogelijk en we verlenen ontwikkelingen als zelfstandige projecten uiteindelijk met een omgevingsvergunning. Onder de Omgevingswet is het principe van één loket van toepassing. We verwachten geen grote wijzigingen in de werkprocessen aan de voorkant, die met name bij de eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling liggen.

Op 1 januari 2022 moeten we voor de Omgevingswet aan een aantal minimale eisen voldoen. Zo moeten we vanaf 1 januari 2022 werken vanuit het (van rechtswege) tijdelijke Omgevingsplan. We werken de komende jaren stapsgewijs toe naar het definitieve Omgevingsplan voor Dalfsen. Daarvoor krijgen we tot 2029 de tijd. We nemen hier ook het op orde brengen van de lokale regelgeving in mee. In 2022 leggen we de Omgevingsvisie ter besluitvorming voor aan de raad.

In 2021 en ook daarna maken we als Dalfsen nog een aantal keuzes en brengen de effecten daarvan in beeld. Een aantal keuzes maken we samen met onze ketenpartners, gezien de samenwerking die er is, bijvoorbeeld bij de Omgevingstafel. Het jaar 2022 is een overgangsjaar. De Omgevingswet is dan van kracht. We gaan ervaring opdoen in de praktijk en de impact van de wijzigingen ervaren en eventueel bijstellen. We besteden aandacht aan hoe we de omslag maken vanuit het Programma

Omgevingswet naar integraal werken vanuit opgaven in de lijnorganisatie. Dus de omslag naar meer regulier werk.

Door invoering van de Wet kwaliteitsborging en de nieuwe Omgevingswet is het mogelijk om meer vergunningsvrij te bouwen. Ook verschuift een aantal werkzaamheden van de gemeente naar private partijen. Dit heeft effect op de leges. We stellen in 2021 een nieuwe legesverordening vast. De komende jaren monitoren we de effecten hiervan in de uitvoering.

Het budgetneutraal invoeren van de Omgevingswet is het uitgangspunt. We schatten op dit moment in dat de Omgevingswet voor ons duurder gaat uitvallen dan was voorzien. Dit komt o.a. door langere voorbereidingstijd door uitstel van de wet, derving van legesinkomsten, de omslag die we maken naar meer integraal werken en de nieuwe rollen onder de wet. Daarnaast zijn er nog de nodige onzekerheden.

De invoering van de wet en de hiervoor gemaakte en te maken (beleids-)keuzes hebben invloed op de organisatie, het bestuur, de financiën, digitalisering. Dit vraagt ook vanaf 1 januari 2022 de nodig inzet en tijd van medewerkers en bestuur.

Woonbehoefteonderzoek

We onderzoeken in 2022 de woonbehoefte. Enerzijds omdat de provincie dit van ons verlangt in het kader van de woonafspraken en anderzijds om:

1. te beschikken over actuele informatie over woonbehoeftes en eventuele tekorten aan bepaalde woningtypes, zodat we hier bij de planvorming rekening mee houden en vervolgens gericht woningen toevoegen;
2. te beschikken over actuele informatie als onderbouwing van planologische procedures voor bijvoorbeeld eventuele gerechtelijke procedures;
3. te voorkomen dat een mismatch van woningen ontstaat;
4. als uitgangspunt te dienen bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen alsook grondexploitaties.

Dit onderzoek vindt in principe iedere twee/drie jaar plaats.

We stellen u voor een bedrag van € 10.000 beschikbaar te stellen, welke we dekken uit de grondexploitatie en daardoor budgetneutraal is.

Centrumplan Dalfsen

Onder voorbehoud van de besluitvorming over kaders en uitvoeringsontwerp voeren we in de jaren 2022 en 2023 het Regiodeal project Klimaatwinkelstraat uit. Deze Klimaatwinkelstraat gaat over de in de Centrumvisie 'Dorp aan de Vecht' benoemde deelgebieden Prinsenstraat en Kerkplein. Er is een krediet beschikbaar gesteld om de regiodeal subsidie te borgen. Bij de raadsbehandeling van het uitvoeringsontwerp vragen we een definitief krediet.

Na afronding van de planvorming voor de Klimaatwinkelstraat, werken we naar verwachting het deelgebied Oostpoort uit voor herinrichting vanaf 2023. Een voorbereidingskrediet voor dit deelgebied leggen we aan u voor in het kader van het Centrumplan.

Kanaalpark Lemelerveld

Het plan Kanaalpark Lemelerveld is onze uitwerking van de Kanaalvisie 'De blik op het kanaal van Lemelerveld'. We ronden fase 1 ronden in 2021 af. Bij de vaststelling van fase 1 werd besloten dat we de verdere fasen van het Kanaalpark in 10 jaar verder uitwerken in afzonderlijke voorstellen voor uitwerking en uitvoering. Als fase 2 aan de orde is of sprake is van een andere volgorde in fasen, dan leggen we dit in een apart voorstel voor, inclusief een benodigd krediet.

Project Veilige Vecht (HWBP)

Project Veilige Vecht is een project van het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Wij nemen hieraan deel met een bestuurlijke en ambtelijke begeleidingsgroep. De verkenning is gestart in 2021, en loopt door in 2022 en 2023. We onderzoeken varianten voor dijkversterking en rivierversuiming. De elementen ingebracht in de aangenomen motie Vecht en brug zijn enerzijds meegenomen in de 4 scenario's voor het Centrumplan, zoals een eventuele nieuwe brug. En nemen we anderzijds mee in de Verkenning van het project Veilige Vecht. Voor het maken van eventuele schetsen die deze Verkenning ondersteunen vragen we voor het jaar 2022 een budget van € 15.000.

Vervolg Leader+

De bestaande Leader+ periode is afgerond in 2020 en verlengd met 1 jaar in 2021. We bekijken in welke vorm dit in Dalfsen succesvol benutte programma met Europese gelden voor investering voortzetten. We verwachten dit op een vergelijkbare manier te doen als het voorgaande Leader programma. Het bestaande budget van € 25.000 voor Gebiedsgericht beleid zetten we voort voor de periode tot en met 2026.

3 Financiële mutaties 2022 - 2025

1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Beleidsveld 1.1 Algemene baten en lasten

1.1.1 Indexering salarissen 1%, structureel nadeel € 159.000 (2025)

In de nieuwe jaarschijf 2025 wordt zoals gebruikelijk rekening gehouden met 1% salarisstijging.

1.1.2 Indexering verhoging inflatiepercentage baten, structureel voordeel € 152.000 (2025)

Met ingang van de programmabegroting 2021 is er voor gekozen om aan te sluiten bij de gebruikte percentages in de circulaire van het rijk. Wij hanteren daarom vanaf 2021 het Nationale consumentenPrijs Indexcijfer (CPI) uit de septembercircular van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de programmabegroting gemaakt wordt (in dit geval 2020), met een minimum percentage van 1%. Voor de jaren 2022 t/m 2025 betekent dit een percentage van 1,6. Met dit percentage is ook rekening gehouden in 2021 t/m 2024.

1.1.3 Stelpost indexatie, structureel nadeel € 500.000 (2025)

Al jaren ramen wij de algemene uitkering tegen lopende prijzen. Dat wil zeggen wij volgen de berekening waarin rekening wordt gehouden met loon- en prijsstijging. Aan de uitgavenkant in de begroting volgen we deze beleidslijn niet maar rekenen we met constante prijzen. Voor prijsmutaties wordt geen automatische compensatie opgenomen maar nemen we alleen compensatie op waar dit nodig is, voor loonmutaties nemen we standaard 1% op. Ook voor het jaar 2025 wordt voorgesteld een stelpost van € 500.000 op te nemen.

1.1.4 Kostendekkendheid leges, structureel voordeel € 150.000 (2022-2025)

Op grond van het onderzoek kostendekkendheid leges dat in 2020 is uitgevoerd, zijn de ramingen voor de diverse legessoorten in 2021 incidenteel met in totaal € 200.000 verhoogd. De structurele doorwerking van het onderzoek in 2022 en verder wordt voorzichtig geschat op € 150.000. Nog niet voldoende duidelijk is welke (on)mogelijkheden er onder de nieuwe Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging zijn om leges te heffen. Bovendien kunnen die mogelijkheden nog afhankelijk zijn van lokale bestuurlijke keuzes bij het implementeren van de Omgevingswet. Het netto-effect van die ontwikkelingen is nog niet duidelijk zodat voorzichtigheidshalve bij het verwerken van het onderzoek kostendekkendheid rekening is gehouden met een meeropbrengst van € 150.000 in 2022 en verder i.p.v. € 200.000 in 2021.

1.1.5 Treasury activiteiten, structureel nadeel € 47.000 (2022-2025)

De aankondigingen in maart 2021 van een lagere dividendverwachting door de BNG en Enexis hebben we doorgetrokken in het meerjarenperspectief. Het te ontvangen dividend laat dan een nadeel zien van € 47.000.

Beleidsveld 1.2 Algemene uitkering

1.2.1 Herijking Gemeentefonds, structureel voordeel € 160.000 (2022-2025)

De eerste uitkomsten van de herijking gemeentefonds laten een voorlopige stijging van € 17 per inwoner voor de gemeente Dalfsen zien. Het is nog onzeker op welke wijze deze herverdeling daadwerkelijk gaat uitpakken. Vanuit de gedachte behoedzaam ramen wordt daarom één derde deel als structurele bate meegenomen.

Beleidsveld 1.4 Bestuur

1.4.1 Vergoedingen raads- en commissieleden, structureel nadeel € 8.000 (2022-2025)

De bedragen van de (onkosten)vergoedingen voor raadsleden en commissieleden zijn door het Rijk geïndexeerd met 2,9%. Voor de toelagen voor fractievoorzitters en leden van de rekenkamercommissie, bijzondere commissies en de tegemoetkoming in de ziektekosten geldt dat deze met terugwerkende kracht tot 1 juli 2020 zijn verhoogd.

1.4.2 Raadscommunicatie, structureel nadeel € 18.000 (2022-2025)

In afwachting van een meer concrete invulling van ambities en de besluitvorming over dit thema houden we in de programmabegroting rekening met een kleine uitbreiding in uren en budget, zodat

steviger gewerkt kan worden aan het informeren, verduidelijken én terugkoppelen van de werkzaamheden van de raad.

1.4.3 Zero based begroten, incidenteel nadeel € 50.000 (2023)

Komende periode gaan wij meer informatie inwinnen bij gemeenten die ervaring hebben met deze zero based begroten methodiek zodat wij kunnen besluiten over de inzet van deze methodiek en een goede inschatting kunnen maken van de benodigde middelen om dit uit te voeren. Wij ramen in de jaarschijf 2023 indicatief een bedrag van € 50.000 om de programmabegroting 2024 op deze wijze op te bouwen.

1.4.4 Doelmatigheidsonderzoek, incidenteel nadeel € 10.000 (2025)

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2021 - 2024 zijn de middelen voor het uitvoeren van doelmatigheidsonderzoek incidenteel voor de jaren 2023 en 2024 vervallen. Voor het jaar 2025 is budget benodigd om een doelmatigheidsonderzoek uit te voeren om te voldoen aan de onderzoeksfrequenties zoals opgenomen in de door de raad vastgestelde Onderzoeksverordening gemeente Dalfsen.

1.4.5 Strategische samenwerking, structureel nadeel € 50.000 (2022-2025)

Voor het invullen van ons strategisch partnerschap, waarbij we onze positie als Dalfsen versterken in onze omgeving, is het gewenst om voldoende slagkracht te maken. Hiervoor is structurele inzet gewenst, zodat je kan investeren in relaties en duurzame samenwerking aan kan gaan.

Beleidsveld 1.5 Burgerzaken

1.5.1 iBurgerzaken - wendbare dienstverlening, structureel nadeel oplopend tot € 41.000 (2022-2025)

De digitale ontwikkelingen zijn versneld door de corona maatregelen. Inwoners krijgen een dienstverlening die past bij de huidige tijd en wij bereiden ons voor op de dienstverlening van de toekomst. Een voorbeeld hiervan is het softwarepakket iBurgerzaken, hiermee kunnen inwoners steeds meer gemeentelijke producten online, plaatsonafhankelijk en 24/7 regelen, zoals het doorgeven van een verhuizing, aangifte geboorte, overlijden of het regelen van een huwelijk. Een ander voorbeeld is het meldingssysteem Meldingen Openbare Ruimte. Met dit systeem kan de inwoner online of via een app op een laagdrempelige manier 24/7 een melding kan doorgeven. Inwoners kunnen dan bijvoorbeeld een foto van hun melding toevoegen, op een kaart zien of de melding al eerder is gedaan, de status van hun melding volgen en een terugkoppeling krijgen van hun melding. Het systeem wordt in de 2e helft van 2021 in gebruik genomen.

1.5.2 Nieuwe applicatie t.b.v. 'Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)', structureel nadeel € 6.000 (2022-2025)

In 2022 nemen wij een nieuwe applicatie voor het beheer van de BAG in gebruik. Deze nieuwe applicatie werkt slimmer, intuïtiever en verlicht in grote mate de administratieve last van de BAG-werkzaamheden. De huidige applicatie voldoet niet meer aan de wensen en eisen qua techniek en gebruiksvriendelijkheid, draait niet stabiel en vraagt veel onderhoud.

Beleidsveld 1.6 Overhead

1.6.1 Formatieve ondersteuning achtergebleven applicaties, structureel nadeel € 65.000 (2022-2025)

Het functioneel beheer van de niet aan ONS overgedragen applicaties moet binnen Dalfsen worden belegd. Voornamelijk omdat deze applicaties 'maatwerk' vragen voor de inrichting. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld onze printers, TopDesk omgeving (voor maken van meldingen) en grote samenwerkingsapplicaties als Microsoft Teams en SharePoint (voor de opslag van documenten).

1.6.2 Aanschaf van laptops, structureel nadeel € 108.000 (2022-2025)

De gemeente Dalfsen maakt gebruik van 'vaste werkplekcomputers' (zogenoeten thin clients). Deze zijn in 2015 aangeschaft. Deze zijn verouderd en voldoen niet meer aan de gestelde veiligheidseisen waardoor we risico's lopen op het gebied van informatieveiligheid. Samen met ONS investeren we in de 'werkplek van de toekomst', waarmee werknemers met laptops volledig plaats- en tijds onafhankelijk kunnen werken. In gezamenlijkheid met andere ONS-partners is een aanbesteding

opgestart, waarbij Dalfsen maximaal 300 laptops afneemt. Hiermee worden de huidige thin clients vervangen.

1.6.3 Netwerk en data security, structureel nadeel € 49.000 (2022-2025) en incidenteel nadeel € 32.000 (2022)

Samen met ONS en de partners van ONS richten we ons op de ontwikkelingen op het gebied van cyber security. Gezien de huidige ontwikkelingen die we zien op het gebied van security moeten we de komende jaren aanpassingen doen, bijvoorbeeld in de vorm van het vervroegd vervangen van hardware omdat de techniek snel veranderd.

1.6.4 Aanpassen werkplek in combinatie Cloud oplossingen, incidenteel nadeel € 56.000 (2022)

Omdat er om ons heen steeds meer applicaties worden aangeboden vanuit de Cloud moet onze (virtuele) werkplek hierop worden aangepast. De transitie van een traditionele technische ICT werkplek naar een zogeheten Cloud werkplek is noodzakelijk. Dit wordt in gezamenlijkheid met ONS en de deelnemende partners opgepakt.

1.6.5 ONS organisatie ontwikkeling, nadeel € 34.000 (2022), nadeel € 21.000 (2023), nadeel € 17.000 (2024), nadeel € 6.000 (2025)

We kijken naar de toekomst waar we meer gebruik gaan maken van de Cloud. De Cloud omgeving met alle ontwikkeling hebben invloed op de ICT organisatie van ONS. we kunnen zien dat we niet ontkomen aan een transitie van een traditionele technische ICT dienstverlener naar een zogeheten Cloud integrator. Dit betekent onder andere dat medewerkers bijgeschoold moeten worden of ergens anders aan een baan geholpen worden. De verwachting is dat dit de komende drie jaar tot extra kosten leidt.

1.6.6 ONS Licenties, structureel nadeel € 64.000 (2022-2025)

Voor het gebruik van digitale producten zijn licenties noodzakelijk. Hiervoor worden kosten in rekening gebracht. Bij inventarisatie van de gebruikte licenties binnen onze gemeente is gebleken dat er te weinig licenties in rekening werden gebracht.

1.6.7 Contractmanagement, structureel nadeel € 50.000 (2022-2025)

Het SSC ONS Inkoop en contractbeheer is gespecialiseerd in contractmanagement en voeren dit voor verschillende partners van ONS reeds uit. Door het contractmanagement van de gemeente onder te brengen bij Ons kan het verder worden geprofessionaliseerd en worden eventuele risico's verder beperkt.

Beleidsveld 1.8 Mutatie reserves

1.8.1 Mutaties in reserves, structureel nadeel vanaf 2025 € 120.000 (2025)

In verband met de overdracht van het gemeentelijk woningbedrijf aan de woonstichting wordt jaarlijks door de woonstichting een geldlening aan de gemeente afgelost. Het bedrag van de aflossing wordt voor 50% gestort in de reserve volkshuisvesting en de andere 50% wordt ingezet t.b.v. de exploitatie. Omdat de lening eind 2024 volledig is afgelost, betekent dit voor de jaarschijf 2025 een nadeel van € 115.000 voor de exploitatie.

Daarnaast wordt jaarlijks (t/m 2025) een bedrag van € 5.000 minder onttrokken aan de Reserve Reeds Bestemd in verband met het vervallen van het dividend Wavin. Destijds is besloten om het wegvallen van het dividend stapsgewijs ten laste van de exploitatie te brengen. Voor de jaarschijf 2025 levert dit een nadeel van € 5.000 op voor de exploitatie.

2 Openbare orde en veiligheid

Beleidsveld 2.1 Openbare Orde en Veiligheid

2.1.1 Aanbesteding opvang zwerfdieren, structureel nadeel € 7.000 (2022-2025)

De gemeente heeft de wettelijke taak de opvang en verzorging van zwerfdieren te verzorgen voor de eerste veertien dagen. Wij besteden deze taak uit aan het Zwols Dierenasiel. In augustus 2022 loopt het huidige contract af. Wij betalen nu een relatief lage bijdrage per inwoner. Het dierenasiel heeft al aangegeven dat deze bijdrage per 2022 omhoog gaat, dit leidt structureel tot een extra uitgave. Het Zwols Dierenasiel is in de regio de enige partij die deze taak op zich kan nemen.

3 Beheer openbare ruimte

Beleidsveld 3.1 Openbaar groen

3.1.1 Beleidsplan Integraal Beheer Openbare Ruimte

In mei 2021 behandelt de raad de kadernota IBOR, waarin de ambities en uitgangspunten die de gemeente Dalfsen de komende beleidsperiode (fase 1) en voor de doorontwikkeling naar de periode van daarna (fase 2) staan verwoord. In het vierde kwartaal worden de ambities en uitgangspunten vertaald in een beleidsplan en financiële consequenties. Deze uitwerking raakt ook beleidsvelden in andere programma's, zoals recreatie en toerisme, sportvelden, begraafplaatsen en riolering. De financiële consequenties worden in de perspectiefnota van 2023 – 2027 verwerkt.

3.1.2 Huur hoogwerkers structureel, structureel nadeel € 9.000 (2022-2025)

Bij de ombuigingsoperatie in 2019 is besloten tot een bezuiniging van € 14.000 voor het anders vormgeven van de VTA controles bij bomen. In verband met nieuwe arbowetgeving kunnen we niet meer gebruik maken van onze eigen trekker met bak voor de benodigde boomwerkzaamheden na de VTA controles waardoor de bezuiniging voor een gedeelte niet gerealiseerd kan worden.

Beleidsveld 3.2 Verkeer en vervoer

3.2.1 Gladheidsbestrijding, structureel nadeel € 7.000 (2022-2025)

Om de veiligheid en bereikbaarheid voor onze burgers goed te waarborgen is het noodzakelijk om te beschikken over een eigen meldsysteem. Begin 2022 schaffen wij hiervoor 2 meldpunten aan voor een bedrag van € 35.000 (zie hoofdstuk 4). Een meldpunt bestaat o.a. uit sensoren in de weg en een kast naast de weg waar de data worden opgeslagen. Deze gegevens worden van hieruit doorgezonden naar onze wijkuitvoerders en naar het landelijk netwerk van Meteogroup.

Om het nieuwe gladheidsmeldsysteem te onderhouden is jaarlijks een bedrag van € 9.000 nodig, dit is inclusief het bestaande abonnement voor bewaking bij de Meteogroup (De gegevens van alle meldsystemen in Nederland komen bij Meteogroup binnen die deze verwerkt in haar landelijk meldsysteem). Nu betalen we al € 2.000 per jaar aan abonnementskosten, concreet betekent het dus een jaarlijkse verhoging van € 7.000 aan lasten.

3.2.2 Vechtdalverbinding (N340/N377), incidenteel voordeel € 12.000 (2022) en € 30.000 (2023) en voor areaaluitbreiding structureel nadeel PM

Het project is volop in uitvoering en wordt in 2023 opgeleverd. In de tussenliggende periode zijn er afstemmingsoverleggen met de provincie en overige partijen. Voor deze afstemmingsoverleggen huren wij, net als voorgaande jaren, externe expertise in. De afstemming heeft betrekking op de overeenkomst, verkeersmanagement tijdens uitvoering en toekomstig beheer en onderhoud.

Voor de ontwikkelingen bij de Vechtdalverbinding (N340-N377) zijn voor 2021 t/m 2023 middelen beschikbaar gesteld voor de inhuur van externe expertise en voor het verleggen van gemeentelijke rioleringen. Voor deze jaren is € 30.000 per jaar beschikbaar. De werkzaamheden aan de Vechtdalverbinding lopen voorspoedig waardoor we verwachten dat het totale geraamde budget over de jaren voldoende is. Voor 2021 is door extra gemeentelijke werkzaamheden een overschrijding van het beschikbare budget voorzien. Dit nadeel is in de 1e berap 2021 verwerkt. Het budget in 2022 en 2023 komt hiermee geheel of gedeeltelijk te vervallen en geeft hier een incidenteel voordeel.

Er worden nog onderhandelingen gevoerd met de Provincie Overijssel (o.a. over het aantal m2 over te dragen areaal en de zich daarop bevindende objecten etc.). Hieruit kunnen nog lasten voortkomen die nu nog niet volledig bekend zijn. Naar de toekomst toe is er in ieder geval sprake van een bovengemiddelde areaaluitbreiding o.a. door overdracht van het afgewaardeerde deel van de N340. Deze uitbreidingen vragen om een toename van het beheerbudget. Wanneer de financiële consequenties hiervan duidelijk zijn, nemen we ook deze bedragen mee in de volgende perspectiefnota.

Beleidsveld 3.3 Mutatie reserves

3.3.1 Mutaties in reserves, structureel nadeel € 4.200 (2022-2025)

De investering m.b.t. Huisvesting gemeentewerf is bij de jaarrekening 2019 afgerond. De afschrijvingslasten zijn € 4.200 lager uitgevallen. Voor de afschrijvingslasten wordt beschikt over de reserve Kapitaallasten huisvesting gemeentewerf. De lagere onttrekking is nog niet verwerkt in de programmabegroting. Dit levert een structureel nadeel op met ingang van 2022 van € 4.200.

4 Economische zaken

Beleidsveld 4.1 Economie

4.1.1 Nieuwe nota economisch beleid, incidenteel nadeel € 25.000 (2022)

Voor het opstellen van de nieuwe nota economisch beleid wordt een extern adviesbureau ingeschakeld. De inschatting is dat de geraamde kosten voor een extern onderzoek en ondersteuning € 25.000 bedragen. De geraamde kosten worden onttrokken aan de algemene reserve grondexploitatie.

Beleidsveld 4.2 Grondexploitatie bedrijven

4.2.1 Marktbehoeftenonderzoek bedrijventerrein, incidenteel budgetneutraal (2022 en 2024)

Voor het opstellen van een actueel onderzoek naar de marktbehoefte van bedrijventerreinen wordt een extern adviesbureau ingeschakeld. De inschatting is dat de geraamde kosten in 2022 voor een extern onderzoek en ondersteuning € 20.000 bedragen. Voor 2024 zijn de geraamde kosten € 21.000 (2024). De incidentele lasten worden gedekt uit de grondexploitatie bedrijven.

5 Onderwijs en vrije tijd

Beleidsveld 5.3 Onderwijs

5.3.1 Peuteropvang en VVE, structureel nadeel € 14.000 (2022-2025)

Een wijziging in de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) verplicht de gemeente om bij aanbieders van Voorschoolse Educatie (VE) vanaf 1 januari 2022 de inzet van een HBO pedagogisch medewerker te bekostigen. Het gaat om 10 uur per jaar per bezette VE-peuterplek tegen een tarief geschat op € 40. Op dit moment hebben wij gemiddeld 35 bezette peuterplekken bij de aanbieders. Door het subsidieplafond met € 14.000 op te hogen, hoeven we niet in het aanbod te snijden.

5.3.2 Integraal huisvestingsplan (IHP), structureel nadeel PM (2022-2025)

Op basis van de vast te stellen uitgangspunten en criteria in het IHP kan in 2022 en volgende jaren een globale investeringsplanning voor schoolgebouwen worden opgesteld. Daarnaast kunnen er aanvragen komen in relatie tot de Verordening onderwijshuisvesting, zoals als gevolg van de groei van het aantal leerlingen. Rekening moet worden gehouden met een groeiend aantal leerlingen bij enkele scholen, zoals bij het Agnieten college, die mogelijk kunnen leiden tot een aanvraag uitbreiding onderwijshuisvesting en/of eerste inrichting. Voor de Polhaar is reeds een aanvraag voor uitbreiding ingediend waarover eind 2021 besluitvorming plaatsvindt. Op dit moment zijn de financiële gevolgen van het Integraal huisvestingsplan niet aan te geven.

5.3.3 Huisvesting basisonderwijs, structureel nadeel oplopend tot € 27.000 (2022-2025)

Op basis van de Wet op het primair onderwijs zijn we verplicht schoolbesturen de aan hen opgelegde OZB te vergoeden. Geen rekening is gehouden met de jaarlijkse verhoging van de OZB van 6% tot en met het jaar 2023. Dit levert het volgende nadeel op: 2022: € 10.000 en 2023: € 15.000. Op basis van de hierboven genoemde wet kunnen schoolbesturen de gemeente aanspreken voor herstel van o.a. brandschade. Dit risico hebben we afgedekt door schoolgebouwen en inventaris te verzekeren met eigen risico. In het meerjarenperspectief is uitgegaan van gelijkblijvende uitgaven aan verzekeringspremie. In verband met hogere schade-uitkeringen door verzekeraars en hogere bouwkosten verwachten we dat de uitgaven aan verzekeringspremie de komende jaren toenemen met € 4.000 oplopend naar € 12.000.

Beleidsveld 5.4 Recreatie en Toerisme

5.4.1 Visie Vechtdal, structureel nadeel € 10.000 (2022-2025)

Voor de uitwerking en uitvoering van de Vechtdalvisie 3.0, waaronder projectleiding worden na 2021 de kosten op € 10.000 per jaar geraamd.

5.4.2 Gastvrij Dalfsen, structureel nadeel PM (2022-2025)

Vanuit de recreatieve ontwikkeling die we als gemeente Dalfsen voorstaan verwachten we dat er de komende jaren voor onderzoek, ontwikkeling en uitvoering extra budget gevraagd wordt.

Beleidsveld 5.5 Sport

5.5.1 Optimalisatie gemeentelijke openluchtbaden, PM (2022-2025)

Als gemeenteraad heeft u voor de zwembaden de ambitie uitgesproken de gemeentelijke zwembaden te handhaven, inclusief optimalisatie van de exploitatie. In 2021 wordt deze ambitie concreet uitgewerkt. Eind 2021 ontvangt u een notitie over de voortgang en hoe dit gaat plaatsvinden met ingang van zwemseizoen 2022. De financiële consequenties zijn nog niet in te schatten.

6 Inkomensondersteuning

Beleidsveld 6.2 Integratie statushouders

6.2.1 Wet Inburgering 2022, structureel budgetneutraal (2022-2025)

Voor de uitvoering van de gewijzigde wet inburgering ontvangt de gemeente via een specifieke uitkering (SPUK) een bedrag per inburgeraar voor de inburgeringstrajecten. Voor statushouders moeten wij hiervoor een inburgeringsroute inkopen, evenals de maatschappelijke begeleiding, het participatieverklaringstraject (PVT) en de module arbeidsmarkt en participatie (MAP). Voor gezins- en overige migranten moeten wij hiervoor alleen de MAP en PVT inkopen. De specifieke uitkering voor statushouders bedraagt ongeveer € 13.000 en voor asielmigranten € 600. Omdat het aantal gehuisveste volwassen statushouders en gezinsmigranten wisselt, is een inschatting van het jaarlijkse budget lastig. Hoewel nog niet alle kosten volledig in beeld zijn, is het uitgangspunt dat we de taken binnen de beschikbaar gestelde middelen gaan uitvoeren.

	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
Baten	137.000	190.000	200.000	198.000
Lasten	137.000	190.000	200.000	198.000

7 Sociaal domein

Beleidsveld 7.1 Jeugdzorg

7.1.1 Invoering nieuw woonplaatsbeginsel, structureel nadeel PM (2022-2025)

De invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet gaat in per 1 januari 2022. Op dit moment is nog niet bekend welke jeugdigen er overgedragen worden aan andere gemeenten, dan wel vanuit een andere gemeente naar ons overkomen. We verwachten dat het financiële effect bij de programmabegroting bekend is.

7.1.2 Indexatie tarieven Zorg in Natura (ZIN) 2021, structureel nadeel € 185.000 (2022-2025)

Regionaal is besloten om de jeugdzorgtarieven per 1-1-2021 te indexeren met 2,86%. Bij het huidige gebruik van geïndiceerde jeugdzorg is het te verwachten structurele effect € 185.000.

7.1.3 Indexatie bijdrage Gecertificeerde Instellingen (GI's), structureel nadeel € 27.000 (2022-2025)

De bijdrage voor GI's wordt geïndexeerd. Het te verwachten effect vanaf 2021 is € 27.000 (structureel).

Beleidsveld 7.3 Participatie

7.3.1 Stichting Dalfsen werkt (SDW) detacheringen, structureel budgetneutraal (2022-2025)

De afgelopen jaren zijn er minder uitkeringsgerechtigden via Stichting Dalfsen Werkt gedetacheerd bij andere werkgevers, dan op voorhand verwacht. Daardoor is sprake van lagere salarislasten en detacheringsbaten ten opzichte van de programmabegroting. Voorgesteld wordt deze budgetten structureel met € 100.000 af te ramen.

Beleidsveld 7.4 Preventie

7.4.1 Bezuiniging preventieve subsidies, incidenteel nadeel € 35.000 (2022)

In november 2020 is besloten tot een efficiencykorting van 5% op preventieve subsidies met ingang van 2022. In verband met een afgesproken meerjaren subsidie is er in 2022 een tekort.

7.4.2 Mantelzorgwaardering, structureel nadeel € 15.000 (2022-2025)

Dit is een open einde regeling, het aantal aanvragen neemt jaarlijks toe.

7.4.3 Inrichting toegang sociaal domein, incidenteel nadeel € 150.000 (2022)

De inrichting van de toegang sociaal domein behelst een omvangrijk project. Hiervoor is extra personele inzet nodig. De verwachting is dat deze personele inzet zich op de langere termijn terugverdient door het realiseren van de gestelde taakstellingen op Wmo en Jeugd.

7.4.4 Meer ondersteuning, incidenteel nadeel € 25.000 (2022)

Om in het kader van Corona meer ondersteuning te bieden voor armoede en schulden is ruimte en kwalitatief goede bezetting en coördinatie in het preventieve veld nodig.

7.4.5 Nieuwe CAO Sociaal werk, structureel nadeel PM (2022-2025)

De CAO sociaal werk loopt af in juni 2021. Het is nog niet bekend wanneer de nieuwe CAO er is en welke gevolgen die heeft voor de lonen en vervolgens voor de loonindexatie in de subsidiëring.

Beleidsveld 7.6 WMO

7.6.1 Indexatie subsidies maatschappelijke opvang, structureel nadeel € 19.000 (2022-2025)

Elke lokale gemeente moet bijdragen aan de centrumgemeentelijke begroting voor indexering op basis van een afgesproken verdeelsleutel. Voor Dalfsen komt dit uit op een jaarlijkse bijdrage van € 19.000.

7.6.2 Indexeringen Wmo, structureel nadeel oplopend tot € 148.000 (2022-2025)

Voor de Wmo-begeleiding en de Hulp bij het Huishouden is bij de PPN 2021-2024 het indexatiecijfer lager ingeschat dan de daadwerkelijke indexering per 1 januari 2021.

Per 1 januari 2022 schatten we het indexatiecijferpercentage op basis van meerjarige ervaringscijfers inzake ontwikkeling CAO lonen in de zorg en indexcijfer voor materiële kosten (2,2%). Wmo-vervoersmiddelen en rolstoelen worden volgens contract jaarlijks geïndexeerd met 1,5%. Woonvoorzieningen en medische advieskosten voor gehandicaptenparkeerkaarten worden volgens contract jaarlijks geïndexeerd volgens het CBS-indexcijfer dat nu op 1,8% staat. De tarieven voor mijn Taxi Op Maat worden geïndexeerd volgens de NEA-index (1% op 1-1-2021).

7.6.3 Uitstel lokaal verdeelmodel beschermd wonen, incidenteel/structureel na- c.q. voordeel PM (2022-2025)

Het lokaal verdeelmodel is uitgesteld van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023. De centrumgemeentelijke begroting voor 2022 is nog niet opgesteld in afwachting van de meicirculaire. Het is daarom onbekend of er - net als voorgaande jaren- nog een bedrag vrijvalt naar elke gemeente, of dat er een tekort ontstaat, waar wij als gemeente aan bij moeten dragen.

7.6.4 Toekomstbestendige Hulp bij het Huishouden (HH), incidenteel/structureel voordeel PM (2022-2025)

Bij de Hulp bij het Huishouden zien we de cliëntenaantallen stijgen en daarmee de kosten toenemen. Daarnaast is het voor zorgaanbieders steeds lastiger om voldoende huishoudelijke hulpen te vinden om de werkzaamheden uit te voeren. Samen met onze gecontracteerde aanbieders HH wordt gewerkt aan een plan voor een toekomstbestendige HH, waarbij de focus ligt op flexibele inzet van de HH. Het voorstel is om de algemene voorziening HH om te zetten naar een maatwerkvoorziening, waardoor de toegang bij de gemeente komt. Het onderzoek naar beperkingen kan hierdoor uitgebreider uitgevoerd worden (verwachting besluitvorming raad juni 2021).

Voor de omzetting van de huidige cliënten naar het nieuwe contract en de verschuiving van de toegang naar de gemeente is incidentele en structurele capaciteit nodig vanaf 2022. Deze investering moet ervoor zorgen dat de kosten voor de HH op langere termijn omlaag gaan. De verwachte exploitatie baten en lasten worden opgenomen in de programmabegroting 2022-2025.

7.6.5 Onvoldoende inzicht afdrachten Eigen bijdrage Wmo vanuit CAK, incidenteel/structureel na- c.q. voordeel PM (2022-2025)

In 2020 zijn er problemen geweest bij het CAK, de organisatie die de eigen bijdragen Wmo int voor gemeenten. De informatieverstrekking vanuit het CAK over 2020 is onvolledig, waardoor het op dit moment niet mogelijk is om in te schatten of de programmabegroting bijgesteld moet worden.

7.6.6 Taakstelling Wmo

In de PPN 2021-2024 is een taakstelling opgenomen van €100.000 in 2021 oplopend tot € 400.000 in 2024. Het aantal cliënten en uitgaven PGB is nu al meerdere jaren stabiel. Op basis van deze ervaringen kan het PGB-budget naar beneden bijgesteld worden. De exploitatiebaat wordt verwerkt in de opgelegde taakstelling Wmo (structureel € 25.000 per jaar). De verwachting is dat het grootste deel van de taakstelling gerealiseerd wordt op de Wmo-begeleiding door meer te sturen op de Juiste Zorg op de Juiste Plek, en het creëren van meer collectieve voorzieningen waar inwoners terecht kunnen zonder indicatie.

8 Duurzaamheid en milieu

Beleidsveld 8.1 Afval

8.1.1 Afval, structureel nadeel PM (2022-2025)

De komende jaren wordt gefocust op de kwaliteit van grondstoffen. Meer kosten worden verwacht door nasortering en opschonen van deze stromen. Daarnaast worden nieuwe afspraken gemaakt met onze partners voor de inzameling van oud papier en textiel. De impact op de kosten is momenteel onduidelijk.

Beleidsveld 8.3 Klimaat en duurzaamheid

8.3.1 Subsidie Energie Neutraal Verbouwen, incidenteel nadeel € 75.000 (2022)

De gemeente Dalfsen is penvoerder voor een regionale project om woningen energie neutraal te maken. De kosten worden geheel gedekt door subsidies van het Rijk en Provincie. Omdat de beschikbare middelen nog niet volledig zijn ingezet, is de looptijd van het project verlengd tot eind 2022. Deze verlenging was nog niet opgenomen in de programmabegroting omdat de subsidieverstrekkers nog geen toestemming hadden gegeven voor de verlenging.

In 2018 is via het Gemeentefonds als onderdeel van de algemene uitkering € 150.000 van de rijksoverheid ontvangen voor de doelstelling “energie neutraal verbouwen”. Dit geld is in 2018 niet besteed en is daardoor als onderdeel van het jaarrekeningsaldo 2018 in de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar terecht gekomen. We gaan in 2021 en 2022 alsnog aan de slag met energie neutraal verbouwen en stellen daarom voor in beide jaren een budget op te nemen van € 75.000.

8.3.2 Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW), incidenteel budgetneutraal (2022)

De landelijke RREW-subsidie van € 300.000 is begin 2021 ontvangen voor energiebesparing bij woningen en daarvan wordt naar verwachting € 35.000 besteed. De actie wordt samen met de Dorpen van Morgen uitgevoerd. De actie loopt tot eind juli 2022. De RREW-subsidie volgt de huidige RRE-subsidie op. Eerst wordt het budget van de RRE-subsidie opgemaakt en daarna volgt de RREW. Eventueel restbudget wordt teruggestort naar het RVO. Voor 2022 wordt € 265.000 aan kosten begroot. De bedrag wordt geheel gedekt door de RREW-bijdrage en is budgetneutraal.

8.3.3 Financiering taken Klimaatakkoord (energietransitie en warmte), structureel nadeel PM (jaartal nog niet duidelijk)

De energietransitie en de warmtetransitie zijn taken benoemd in het Klimaatakkoord. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft onderzoek laten doen naar de uitvoeringslasten voor gemeenten die komen kijken bij de uitvoering van het nationaal Klimaatakkoord, dit is in totaal ongeveer € 500 miljoen per jaar. Er is nog niet bekend hoe gemeenten hier, per gemeente, precies in tegemoet gekomen gaan worden. Dit zal een keuze zijn die het nieuw te vormen kabinet gaat maken dit jaar. Wel is er een inschatting bekend voor de extra benodigde fte's voor de uitvoering van het klimaatakkoord. Voor kleine gemeenten is dit begroot op ongeveer 8 a 9 fte. Daarnaast is de verwachting dat de uitvoering nog substantiële kosten met zich mee gaan brengen.

Beleidsveld 8.5 Riolering

8.5.1 Klimaatadaptatie gemeentelijke aanpak, structureel nadeel PM (2022-2025)

In 2021 onderzoeken we in hoeverre er de komende jaren (2022-2025 en verder) budget nodig is om bepaalde knelpunten op wateroverlast en hittestress aan te pakken. De mogelijke maatregelen worden nog uitgewerkt. Mogelijk kunnen we een deel van het budget wat hiervoor nodig is borgen in het in 2021 te actualiseren Gemeentelijk Rioleringsplan.

Het is nog onbekend wat er in het in 2021 op te stellen regionale uitvoeringsprogramma (RIVUS) komt te staan en wat hiervan de gevolgen zijn voor de gemeente Dalfsen voor de periode 2022-2025. Via het regionale uitvoeringsprogramma kunnen we de komende drie jaar lokale projecten/maatregelen inbrengen die mogelijk in aanmerking komen voor impuls gelden afkomstig van het rijk.

Vanwege de mogelijke veranderingen vanaf 2022 in de organisatiestructuur en samenwerkingsvorm van RIVUS kan het zijn dat onze jaarlijks bijdrage aan RIVUS gaat stijgen. Dit wordt gedekt door de bestaande budgetten.

9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Beleidsveld 9.2 Archeologie

9.2.1 Evaluatie en actualisatie archeologiebeleid, incidenteel nadeel € 25.000 (2024)

In 2024 dient het archeologiebeleid en bijbehorende archeologische waardenkaart te worden geëvalueerd en geactualiseerd. Deze actie is gewenst om te kunnen blijven beschikken over actueel beleid met bijbehorende beleidskaart. In het kader van de bezuinigingen is deze 4-jaarlijkse actie in 2020 achterweg gelaten.

Beleidsveld 9.3 Ruimtelijke Ordening

9.3.1 Woonbehoefteonderzoek, incidenteel budgetneutraal (2022)

In 2022 dient een nieuw woonbehoefteonderzoek plaats te vinden. Voor de uitvoeringskosten hiervan een bedrag van € 10.000 beschikbaar te stellen. Dit bedrag te dekken vanuit de grondexploitatie, waardoor deze budgettair neutraal is.

9.3.2 Effecten Omgevingswet, structureel nadeel PM (2022-2025)

De invoeringsdatum van de Omgevingswet is verschoven naar 1 januari 2022. In 2021 en ook daarna dienen nog een aantal inrichtingskeuzes gemaakt worden: t.a.v. vergunning- en meldingsplicht, adviesrecht, leges, participatie en delegatie van bevoegdheden van raad aan college. Deze keuzes hebben structurele effecten.

De Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging hebben gevolgen voor de leges. De gemeente Dalfsen heeft een bureau gevraagd effecten door te rekenen. Dat doen ze op basis van de huidige legesverordening en tarieven. Vervolgstep is dat we gaan bepalen hoe we de legesverordening gaan aanpassen in verband met de nieuwe wetgeving en vanuit financieel oogpunt. Hierbij hoort ook de keuze voor welke diensten we wel en niet leges gaan heffen.

Het jaar 2022 wordt een overgangsjaar. We gaan ervaring opdoen in de praktijk en de impact van de wijzigingen ervaren en eventueel bijstellen. We gaan ook verder uitwerken hoe reguliere taken en rollen onder de Omgevingswet in de organisatie kunnen worden ingebed. Uitgangspunt was dat de Omgevingswet budgetneutraal kan worden ingevoerd. We schatten in dat de Omgevingswet voor ons duurder gaat uitvallen dan was voorzien. Dit komt o.a. door uitstel van de wet, derving van legesinkomsten, de omslag naar meer integraal werken, nieuwe rollen onder de wet en de nodige onzekerheden.

Zodra we een goed beeld hebben van de structurele financiële effecten verwerken we deze binnen de programma's waar ze na 2021 onder vallen. Er zijn nu teveel onzekerheden om een indicatie te geven. Een landelijk onderzoek laat zien dat de structurele financiële effecten slechts met een grote bandbreedte kunnen worden ingeschat en de uitkomst o.a. afhangt van waar je als gemeente op stuurt: bijvoorbeeld op kosten of op het gebruiken van de decentrale ruimte voor andere beleidsdoelen.

9.3.3 Aanloopkosten start werkzaamheden Omgevingswet, incidenteel nadeel € 70.000 (2022), € 115.000 (2023), € 78.000 (2024), € 58.000 (2025)

Het implementatietraject voor de Omgevingswet duurt een jaar langer en 2022 wordt het eerste jaar na invoering. In 2022 hebben we daarom meer invoeringskosten dan begroot. Kosten voor bijvoorbeeld de verdere opbouw van het omgevingsplan, van programma's en voor programmamanagement. Deze werkzaamheden en kosten lopen ook na 2022 nog diverse jaren door. De werkzaamheden vanuit het programma voor implementatie van de Omgevingswet zullen geleidelijk aan afnemen en overgaan naar regulier werk. De overgang naar regulier werk en de kosten daarvan werken we in 2021 en 2022 verder uit.

Vanaf 1 januari 2022 hebben we een tijdelijk Omgevingsplan van rechtswege. Daarna werken we stapsgewijs toe naar het definitieve Omgevingsplan voor Dalfsen. We hebben daarvoor tot 2029 de tijd. In 2021 bepalen we wanneer we het definitieve Omgevingsplan klaar willen hebben. Voor de fase vanaf 1-1-2022 stellen we in 2021 een transitieplan op. Het op orde brengen van de lokale regelgeving nemen we hierin mee. Deze gefaseerde invoering betekent ook een langere periode met invoeringskosten waarin we nog van alles tegen kunnen komen.

De Omgevingsvisie komt in 2022 ter besluitvorming in de raad. Structuurvisies onder de oude wetgeving werden eens in de 10 jaar vastgesteld. De Omgevingsvisie volgt een cyclisch proces en zal een doorgaand participatieproces kennen met telkens nieuwe of bij te sturen vraagstukken en opgaven. Het resultaat van deze participatie moeten we verwerken in de Omgevingsvisie (gedeeltelijke herziening). De visie moeten we dus voortdurend actueel houden. De Verstedelijingsstrategie -die het Rijk uitvoert in samenwerking met Regio Zwolle- is een ontwikkeling waar we in het cyclische proces van de Omgevingsvisie komende jaren o.a. over komen te spreken. Voor het doorgaande participatieproces en de verwerking in de Omgevingsvisie hebben we een structureel budget van € 10.000 nodig voor de jaren 2022 t/m 2024. Dit is verwerkt in de exploitatielast. Zodra de Omgevingsvisie is vastgesteld gaan we het actueel houden van de Omgevingsvisie en de kosten daarvoor borgen binnen het beleidsveld RO.

"Programma's" is ook een kerninstrument onder de Omgevingswet. Eind 2021 komen we met een voorstel over hoe we dit instrument in wil zetten en wat de relatie is met de Omgevingsvisie, het omgevingsplan en huidige programma's. In het kader van de beleidscyclus zal volgens een bepaalde frequentie aan doorontwikkeling en bijstelling van de instrumenten gewerkt worden. De genoemde bedragen zijn een indicatie van de kosten voor o.a. de ontwikkeling van de instrumenten, voor programmamanagement en overige kosten.

9.3.4 Nieuwe functies i.v.m. werkzaamheden Omgevingswet, structureel nadeel € 60.000 (2022), € 90.000 (2023), € 90.000 (2024), € 90.000 (2025)

In 2021 gaan we ervaring opdoen met de nieuwe rollen onder de Omgevingswet: o.a. casemanager, ruimteteamcoach en gebiedsmanager. Uitgangspunt is dat de rollen ruimteteamcoach en casemanager kostenneutraal worden ingevoerd. De genoemde bedragen zijn voor de inzet van de rol van gebiedsmanager. Deze rol kennen we nog niet. Een kwartiermaker gaat in 2021 de rol van gebiedsmanager verkennen en daarom zijn er nog onzekerheden. De genoemde bedragen zijn daarom een indicatie. Op basis van evaluatie(s) gaan de we rollen verder ontwikkelen en de extra kosten in beeld brengen. Eind 2021 worden keuzes gemaakt voor 2022 en verder en wordt ook bekeken of de nieuwe rollen impact hebben op de huidige functiebeschrijvingen en indelingen binnen HR21 (functiewaarderingsstelsel). De kosten voor gebiedsmanager staan nu benoemd onder het Programma Omgevingswet. Deze rol moet nog geborgd worden in de organisatie.

9.3.5 Project Veilige Vecht (HWBP), incidenteel nadeel € 15.000 (2022)

Project Veilige Vecht is een project van het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Wij nemen hieraan deel met een bestuurlijke en ambtelijke begeleidingsgroep. Ter ondersteuning van deze Verkenning stellen we voor een budget in 2022 beschikbaar te stellen van € 15.000 voor het maken van eventuele schetsen.

4 Investeringsplan

4.1 Actualisatie jaarschijf 2021

De aangeleverde mutaties in investeringen voor de jaarschijf 2021 zijn in onderstaand overzicht weergegeven. En worden daarna per onderdeel toegelicht. De eventuele financiële gevolgen (kapitaallasten) zijn opgenomen in de tabel in paragraaf 4.3.

Omschrijving	was (in €)	wordt (in €)	toelichting
ICT werkplekken - Autocad vervanging			structurele gevolgen kapitaallasten
Knik-shovel begraafplaats Welsum		41.500	
Grasmaaier Toro 404	40.000	70.000	
ICT koppeling met Omgevingsdienst	27.500	0	vervallen
Vorbereidingskrediet Oosterdalfsen Noord	150.000	250.000	Grondexploitatie
Vorbereidingskrediet locatie bibliotheek	40.000	60.000	Grondexploitatie
Vorbereidingskrediet Kiezebrink	100.000	150.000	Grondexploitatie
Locatie Achter de Molen Hoonhorst		20.000	Grondexploitatie

ICT vervanging - Autocad werkplekken

Tijdens de toetreding naar het Shared Service Centrum ONS was er niet de mogelijkheid om de autocad stations mee te nemen in de vervanging. Ook hier willen we de hardware vernieuwen en vervangen door een VGU (Virtuele werkplek) oplossingen in combinatie met laptop gebruik. Deze virtuele werkplek zal plaats en tijds onafhankelijk gebruikt kunnen worden. We hebben bij de 2e berap 2020 en jaarrekening 2020 reeds aangekondigd dat dit hogere afschrijvingslasten van € 10.000 per jaar met zich mee brengt.

Knik-shovel begraafplaats Welsum, investering € 41.500 (2021)

Eind vorig jaar is op de begraafplaats in Welsum een knik-shovel gestolen. Normaal gesproken stelt de raad geld beschikbaar voor vervanging van materieel door vaststelling van de programmabegroting en het bijbehorende Meerjaren investeringsplan. In deze specifieke situatie konden wij de reguliere proces niet volgen omdat de begraafplaatsbeheerder afhankelijk is van de knik-shovel. Door het gebruik van de knik-shovel voorkomen we een fysieke belasting van onze medewerkers boven de Arbowetgeving.

Voor de vervanging was een bedrag van € 41.500 nodig. Dit bedrag is inclusief 21% BTW en 10 % organisatiekosten. De vervoegde aanschaf heeft geen gevolg voor de structurele kapitaallasten omdat deze al in de programmabegroting opgenomen staan (kapitaallasten van de nu gestolen shovel).

Grasmaaier Toro, investering € 70.000 (2021)

Door de omvorming van plantsoen naar gras is het te maaien areaal toegenomen. Wij vormen om omdat het onderhoud van gras per m2 goedkoper is dan het onderhoud van plantsoen.

Op de oorspronkelijk investeringslijst hadden we twee grasmaaiers staan met een beperkte maaicapaciteit. Gelet op de toename van het areaal hadden we 3 maaiers met het bijbehorende extra personeel in moeten zetten. Door één maaier met een grotere capaciteit aan te schaffen is het niet noodzakelijk om 3 maaiers aan te schaffen en in te zetten. De nieuwe maaier met de grotere maaicapaciteit is € 30.000 duurder. Eerder was hiervoor € 40.000 geraamd.

ICT koppeling met omgevingsdienst - Overgang RUD, investering nihil (2021)

In 2020 is gestart met een onderzoek naar een koppeling tussen het milieuarchief van Dalfsen en het systeem van de Omgevingsdienst IJsselland. Hoewel wij aanvankelijk dachten aan een realtime digitale koppeling, is uiteindelijk vanuit kostenefficiëntie gekozen voor een eenmalige conversie van documenten. Deze is afgerond. De investering á € 27.500 kan daarom worden afgeramd.

Vorbereidingskrediet Oosterdalfsen Noord, investering € 250.000 (2021)

De gemeenteraad heeft in 2019 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 150.000. Daarvan is afgerond € 124.000 uitgegeven. Er moeten nog diverse werkzaamheden worden verricht. Geconcludeerd is dan ook dat het beschikbaar gestelde bedrag van het voorbereidingskrediet niet voldoende is. Naar schatting zal nog een bedrag van € 100.000 extra benodigd zijn om de genoemde zaken goed te kunnen afronden. Voorgesteld wordt dan ook om een aanvullend voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen ter grootte van een bedrag van € 100.000. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan zal eveneens een grondexploitatieplan worden vastgesteld, waarbij de gemaakte kosten worden opgenomen in de grondexploitatie.

Vorbereidingskrediet locatie bibliotheek, investering € 60.000 (2021)

De voorbereiding van de toekomstige grondexploitatie bibliotheek heeft de afgelopen jaren plaats gevonden met de sloop van de opstallen. Hiervoor is een voorbereidingskrediet verstrekt van € 40.000. In totaal is een extra voorbereidingskrediet van € 20.000 nodig voor de noodzakelijke onderzoeken, het opstellen van het bestemmingsplan en de interne uren. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan zal tevens een grondexploitatieplan worden vastgesteld, waarbij de gemaakte kosten worden opgenomen in de grondexploitatie.

Vorbereidingskrediet Kiezebrink, investering € 150.000 (2021)

De voorbereiding van de toekomstige grondexploitatie Kiezebrink kan in 2021 afgerond worden. Inmiddels is de sloop afgerond en is de locatie deels bouwrijp. Hiervoor is € 100.000 krediet beschikbaar gesteld. Voor de verdere uitwerking van het plan en voor onderzoekskosten, opstellen bestemmingsplan en interne uren wordt extra krediet gevraagd van € 50.000. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan wordt tevens een grondexploitatieplan vastgesteld en worden de gemaakte kosten opgenomen in de grondexploitatie.

Locatie Achter de Molen Hoonhorst, investering € 20.000 (2021)

De voorbereiding van de toekomstige grondexploitatie Achter de Molen Hoonhorst wordt naar verwachting in 2021 afgerond. In totaal is een voorbereidingskrediet van € 20.000 nodig voor de planvorming en de interne uren. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan wordt eveneens een grondexploitatieplan vastgesteld en worden de gemaakte kosten opgenomen in de grondexploitatie. De bouwrijpe grond wordt, als er een definitief bouwplan komt, verkocht aan een projectontwikkelaar.

4.2 Investeringsplan 2022 - 2025

In onderstaande tabel worden de gevolgen van de mutaties van het investeringsplan voor 2022-2024 en de nieuwe investeringen voor 2025 weergegeven.

Actualisatie 2022-2024 en jaarschijf 2025	2022	2023	2024	2025
Programma 1				
Kantoor/werkplek concept	250.000			
Vervanging kantoormeubilair gemeentehuis	125.000	125.000		
Programma 3				
Zonnestroominstallatie gemeentewerf en brandweerkazerne Lemelerveld	55.000			
Zonnestroominstallatie gemeentewerf en brandweerkazerne Nieuwleusen	300.000			
Mitsubishi Fuso met kraan VB-361-H		72.500	-72.500	
Meldsysteem gladheidsbestrijding	35.000			
Onkruidbranders Stiga's	30.000			
Mitsubishi				50.000
DSFK City transporter elektrisch				50.000
DSFK City transporter elektrisch				50.000
Goupil Industrie SA Elektrisch				50.000
Fendt 304 B4				90.000
Opzetstrooier B4				35.000
Vervanging vijver Polhaarweg				33.000
Schaftketen				98.000
Traktor Shibaura 306N2 (begraafplaats)				40.000
Totaal gevolgen mutaties investeringsplan	795.000	197.500	-72.500	496.000

De grote investeringen worden hieronder toegelicht. Voor de kleinere of reguliere vervangingsinvesteringen verwijzen wij voor een nadere toelichting naar het Investeringsplan 2022-2025.

Kantoor / werkplekconcept, investering € 250.000 (2022)

Door corona heeft het thuiswerken een enorme vlucht genomen. De verwachting is dat straks een groot deel van de medewerkers meerdere dagen thuis blijft werken. Daarom is het goed om te kijken hoe de toekomstige werkplek er in het gemeentehuis uit moet komen te zien.

In 2018 is er bij de eenheid Maatschappelijke Ondersteuning een wijziging van de kantoorindeling doorgevoerd. Hierbij is toen ook al aangegeven dat dit kantoorconcept als voorbeeld kan dienen voor andere eenheden in de organisatie. Het budget is een indicatie, zodra de plannen concreet zijn kunnen wij u een exact bedrag noemen voor deze investering.

Vervanging meubilair gemeentehuis, investering € 250.000 (2022 en 2023)

We vragen om de geplande investering van € 250.000 te faseren in tijd om aansluiting te krijgen met de uitvoering van het nieuwe kantoor / werkplekconcept. We spreiden de vervanging uit over twee jaar. Investering van € 125.000 in 2022 en een investering van € 125.000 in 2023. Deze vervanging is opgenomen in het Investeringsplan 2022-2025. Dit betekent eenmalig een voordeel in 2023 van € 12.500 op de afschrijvingslasten.

Zonnestroominstallatie gemeentewerf en brandweerkazerne Lemelerveld, investering € 55.000 (2022)

Op 25 januari 2021 is het “Energieplan gemeentelijke gebouwen 2021 – 2025” vastgesteld door de gemeenteraad. Voor de gemeentewerf en brandweerkazerne in Lemelerveld is daarbij een krediet van € 55.000 beschikbaar gesteld voor het aanbrengen van een zonnestroominstallatie in 2022.

Zonnestroominstallatie en biomassakachel gemeentewerf en brandweerkazerne Nieuwleusen, investering € 300.000 (2022)

Op 25 januari 2021 is het “Energieplan gemeentelijke gebouwen 2021 – 2025” vastgesteld door de gemeenteraad. Voor de gemeentewerf en brandweerkazerne in Nieuwleusen is daarbij een krediet van € 300.000 beschikbaar gesteld voor het aanbrengen van zonnepanelen en een biomassakachel in 2022.

Meldsysteem gladheidsbestrijding, investering € 35.000 (2022)

Om de veiligheid en bereikbaarheid voor onze burgers goed te waarborgen is het noodzakelijk om te beschikken over een eigen meldsysteem. Wij hebben een bedrag van € 35.000 nodig voor de 2 meldpunten in 2022. Een meldpunt bestaat o.a. uit sensoren in de weg en een kast naast de weg waar de data worden opgeslagen. Deze gegevens worden van hieruit doorgezonden naar onze wijkuitvoerders en naar het landelijk netwerk van Meteogroup.

Aanschaf Onkruidbranders Stiga, investering € 30.000 (2022)

Het is wettelijk verboden om met open brandsystemen te werken voor onkruidbestrijding. Wij werken als gemeente nu wél met een open brandsysteem, bij het huidige systeem komt het vuur onder de kap vandaan. Dit is niet veilig vanwege brandgevaar met name in droge periodes. We dienen nieuwe apparatuur aan te schaffen zonder brandgevaar. Dit brengt een investering van € 110.000 met zich mee. Eerder hadden we een bedrag van € 80.000 opgenomen voor vervanging van de twee bestaande machines. Deze vervanging was echter gebaseerd op een systeem met open branders. Daarom vragen we € 30.000 extra krediet.

Schaftketen, investering € 98.000 (2025)

Voor de uitvoering van de werkzaamheden van de buitendienst en Dalfsen Werkt hebben we schaftketen nodig. De keten zorgen voor een toiletvoorziening en een schaftgelegenheid. In totaal hebben we 12 schaftketen. De vervanging van schaftketen is niet opgenomen in de programmabegroting. De keten zijn aan vervanging toe. We willen de 7 keten vervangen in 2025. De investering hiervoor bedraagt € 98.000. De overige 5 schaftketen willen we na 2025 vervangen.

4.3 Totaaloverzicht kapitaallasten

In onderstaande tabel zijn de afschrijvingslasten van de wijzigingen in het investeringsplan voor 2021 en voor 2022 en verder opgenomen. Het totaal is meegenomen in het financieel meerjarenbeeld.

Actualisatie 2022-2024 en jaarschijf 2025				
(bedragen in euro's; - = nadeel)	2022	2023	2024	2025
Programma 1				
Kantoor/werkplek concept		-25.000	-25.000	-25.000
Vervanging kantoormeubilair gemeentehuis		12.500		
ICT werkplekken - Autocad vervanging	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
ICT koppeling met Omgevingsdienst	5.500	5.500	5.500	5.500
Programma 3				
Zonnestroominstallatie gemeentewerf en brandweerkazerne Lemelerveld*				
Zonnestroominstallatie gemeentewerf en brandweerkazerne Nieuwleusen*				
Mitsubishi Fuso met kraan VB-361-H			-7.250	-7.250
Meldsysteem gladheidsbestrijding		-7.000	-7.000	-7.000
Onkruidbranders Stiga's		-5.000	-5.000	-5.000
Grasmaaier Toro 204	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750
Totaal gevolgen mutaties investeringsplan	-8.250	-32.750	-52.500	-52.500

* de kapitaallasten (€ 3.667 resp. € 20.000) van de zonnestroominstallatie zijn onderdeel van de begrotingswijziging zoals vastgesteld bij Energieplan gemeentelijke gebouwen 2021 – 2025 (januari 2021).

5 Financieel (meerjaren)beeld

5.1 Totaaloverzicht 2022 - 2025

In onderstaand overzicht vindt u het uitgangspunt van deze perspectiefnota. De stand van de programmabegroting 2021-2024 met de daarna door de raad genomen besluiten.

Financiële gevolgen Perspectiefnota 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Stand na vaststelling programmabegroting (raad 5-11-2020)	-78.000	266.000	90.000	90.000
Amendementen begrotingsvergadering (raad 5-11-2020)				
1. Logopedie voorlopig in stand houden (raad 5-11-2020)	-65.000			
2. Jeugdsportsubsidie niet afschaffen (raad 5-11-2020)	-27.400	-27.400	-27.400	-27.400
3. Niet schrappen van stemlokalen (raad 5-11-2020)	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Septembercirculaire 2020 (raad 5-11-2020)	135.000	96.000	128.000	128.000
Cultuur (raad okt 2020)	10.187	15.187	15.187	15.187
Energieplan gemeentelijke gebouwen 2021-2024 (raad 25-01-2021)	-4.900	-190	-190	-190
Beleidsplan Schuldhulpverlening (raad 26-04-2021)	-54.000	-14.000	-14.000	-14.000
Verwachte stand programmabegroting 2022-2025 na raad april 2021	-87.113	332.597	188.597	188.597
Structureel resultaat programmabegroting	-39.113	372.597	195.597	195.597
Incidenteel resultaat programmabegroting	-48.000	-40.000	-7.000	-7.000
Verwachte stand programmabegroting 2022-2025 na raad april 2021	-87.113	332.597	188.597	188.597

Het onderstaande overzicht geeft de structurele financiële wijzigingen per programma weer.

Nr.	Baten of Lasten	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
		Verwachte stand programmabegroting 2022-2025 structureel	-39.113	372.597	195.597	195.597
1.1.2	B	Indexatie baten (CPI)				152.000
1.1.5	B	Lagere dividend verwachting (BNG en Enexis)	-47.000	-47.000	-47.000	-47.000
1.1.1	L	Indexering salarissen				-159.000
1.1.3	L	Indexatie 2025				-500.000
1.1.4	B	Kostendekkendheid leges	150.000	150.000	150.000	150.000
1.2.1	B	Herijking Gemeentefonds	160.000	160.000	160.000	160.000
1.4.5	L	Strategische samenwerking	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
1.4.2	L	Uitvoering concept beleidsplan raadscommunicatie	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
1.4.1	L	Raads- en commissieleden (indexatie)	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
1.5.2	L	BAG applicatie	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
1.5.1	L	iBurgerzaken - wendbare dienstverlening	-35.000	-38.000	-41.000	-41.000
1.6.5	L	Diverse ontwikkelingen binnen ONS	-34.000	-21.000	-17.000	-6.000
1.6.1	L	Fte functioneel beheerder applicaties	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
1.6.7	L	Kosten ten behoeve van ONS Contractmanagement	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
1.6.6	L	ONS bijdrage licenties	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000

Nr.	Baten of Lasten	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
1.6.3	L	ONS Security - structureel	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000
1.6.2	L	Vervanging werkplek apparatuur door laptops	-108.000	-108.000	-108.000	-108.000
1.8.1	B	Aanpassing begrotingsdekking tlv reserves				-120.000
2.1.1	L	Opvang zwerfdieren	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
3.1.2	L	Huur hoogwerkers	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
3.2.1	L	Gladheidsbestrijding	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
3.3.1	B	Aanpassing begrotingsdekking tlv reserves	-4.200	-4.200	-4.200	-4.200
5.3.1	L	Wijziging Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
5.3.3	L	Basisonderwijs (OZB verhoging)	-10.000	-15.000	-15.000	-15.000
5.3.3	L	Basisonderwijs (verzekering)	-4.000	-8.000	-12.000	-12.000
5.4.1	L	Visie Vechtdal	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
6.2.1	B	Nieuwe wet inburgering	137.000	190.000	200.000	198.000
6.2.1	L	Nieuwe wet inburgering	-137.000	-190.000	-200.000	-198.000
7.1.2	L	Indexatie tarieven ZIN	-185.000	-185.000	-185.000	-185.000
7.1.3	L	Indexatie bijdrage GI's	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
7.3.1	B	Detachering Stichting Dalfsen Werkt	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
7.3.1	L	Detachering Stichting Dalfsen Werkt	100.000	100.000	100.000	100.000
7.4.2	L	Mantelzorgwaardering	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
7.4.5	L	CAO Sociaal Werk	0	0	0	0
7.6.1	L	Indexatie subsidies maatschappelijke opvang	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
7.6.2	L	Indexatie WMO	-142.000	-144.000	-146.000	-148.000
9.3.4	L	Nieuwe functies Omgevingswet	-60.000	-90.000	-90.000	-90.000
		Totaal structurele mutaties	-776.313	-395.603	-577.603	-1.195.603

Het onderstaande overzicht geeft de incidentele financiële wijzigingen per programma weer.

Nr.	Baten of Lasten	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
		Verwachte stand programmabegroting 2022-2025 incidenteel	-48.000	-40.000	-7.000	-7.000
1.4.3	L	Opstellen begroting via Zero Based Budget		-50.000		
1.4.4	L	Doelmatigheidsonderzoek				-10.000
1.6.4	L	Invoering werkplek van de toekomst	-56.000			
1.6.3	L	ONS Security	-32.000			
3.2.2	L	Vechtdalverbinding (N340/N377)	12.000	30.000		
4.1.1	B	Opstellen nieuwe nota economisch beleid	25.000			
4.1.1	L	Opstellen nieuwe nota economisch beleid	-25.000			
4.2.1	B	Marktbehoefte onderzoek bedrijventerreinen	20.000		21.000	
4.2.1	L	Marktbehoefte onderzoek bedrijventerreinen	-20.000		-21.000	
7.4.1	L	Realiseren bezuinigingen afhankelijk preventiebeleid	-35.000			

Nr.	Baten of Lasten	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
7.4.4	L	Te vormen preventiebeleid incl. gezondheidsbeleid	-25.000			
7.4.3	L	Toegang tot het sociaal domein ikv grip op soc. Domein	-150.000			
8.3.2	B	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	265.000			
8.3.1	L	Subsidie Energie Neutraal Verbouwen	-75.000			
8.3.2	L	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	-265.000			
9.2.1	L	Opstellen archeologische waardenkaart			-25.000	
9.3.1	B	Onderzoek naar actuele woonbehoefte	10.000			
9.3.1	L	Onderzoek naar actuele woonbehoefte	-10.000			
9.3.3	L	Aanloopkosten start werkzaamheden Omgevingswet	-70.000	-115.000	-78.000	-58.000
9.3.5	L	Project Veilige Vecht (HWBP)	-15.000			
		Totaal incidentele mutaties	-494.000	-175.000	-110.000	-75.000

In het volgende overzicht komen alle cijfers (structureel en incidenteel) samen.

Financiële gevolgen Perspectiefnota 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Stand programmabegroting 2021-2024 structurele mutaties	-39.113	372.597	195.597	195.597
Totaal structurele wijzigingen	-737.200	-768.200	-773.200	-1.391.200
Structureel saldo vóór mutaties Investeringsplan	-776.313	-395.603	-577.603	-1.195.603
Totaal gevolgen mutaties Investeringsplan (hoofdstuk 4)	-8.250	-32.750	-52.500	-52.500
Structureel saldo Perspectiefnota 2022-2025	-784.563	-428.353	-630.103	-1.248.103
Stand programmabegroting 2021-2024 incidentele mutaties	-48.000	-40.000	-7.000	-7.000
Totaal incidentele wijzigingen	-446.000	-135.000	-103.000	-68.000
Incidenteel saldo Perspectiefnota 2022-2025	-494.000	-175.000	-110.000	-75.000
Totaal saldo ná mutaties Perspectiefnota	-1.278.563	-603.353	-740.103	-1.323.103

In het volgende overzicht staan de in de programmabegroting opgenomen stelposten.

Stelposten	2022	2023	2024	2025
Stelpost loonprijscompensatie (meicirc 2018)	560.000	560.000	560.000	560.000
Stelpost loonprijscompensatie (meicirc 2019)	0	500.000	500.000	500.000
Stelpost loonprijscompensatie (meicirc 2020)	0	0	500.000	500.000
Stelpost loonprijscompensatie (meicirc 2021)	0	0	0	500.000
Totaal stelpost loonprijscompensatie	560.000	1.060.000	1.560.000	2.060.000
af: inzet stelpost tbv jeugd en WMO (PPN 2021-2024 7.1.2 en 7.6.2)	-355.000	-358.000	-360.000	-360.000
af: inzet stelpost tbv Markten, energie	0	-5.000	-5.000	-5.000
af: inzet stelpost tbv GBLT indexatie	0	-4.000	-16.000	-16.000
af: inzet stelpost tbv leerlingenvervoer	0	-141.000	-154.000	-154.000
af: inzet stelpost tbv L/P indexatie tbv VRIJ	0	-38.000	-38.000	-38.000
Saldo stelpost loonprijscompensatie	205.000	514.000	987.000	1.487.000

5.2 Uitgangspunten programmabegroting 2022

Beleidslijn Perspectiefnota 2022-2025

Algemene uitkering – herijking Gemeentefonds

Op dit moment (maart 2021) zijn eerste uitkomsten van de herijking van het Gemeentefonds bekend. De voorlopige effecten geven een stijging van € 17 per inwoner voor de gemeente Dalfsen weer. Het is nog onzeker op welke wijze deze herverdeling daadwerkelijk gestalte gaat krijgen. Behoedzaam ramen is daarom op zijn plaats. Vooralsnog ramen we daarom hiervoor een derde gedeelte (€ 160.000) als extra baten in de programmabegroting 2022-2025.

Algemene uitkering - Jeugdzorg

In lijn met het landelijk beleid zijn extra (incidentele) baten voor de Jeugdzorg in de programmabegroting 2021-2024 opgenomen (jaarlijks € 400.000). Aan deze extra baten is de voorwaarde gekoppeld dat de gemeenten zelf maatregelen nemen op het gebied van kostenbeheersing. Op dit moment is nog onduidelijk of de toezichthouder deze lijn ook voor 2025 blijft volgen. Vooralsnog volgen we hierbij de consistente lijn van voorgaande jaren en nemen ook voor 2025 € 400.000 op. Desalniettemin schatten we hiervoor een risico in. Op dit moment is de omvang van dit risico niet bekend.

Prijscompensatie

Bijstelling vindt plaats op basis van de uitgaven van de laatste 3 jaar. Komt daar een over- dan wel onderschrijding naar voren, dan wordt het budget bij de Perspectiefnota aangevraagd/afgeraamd. Voor 2025 wordt conform de bestendige gedragslijn een stelpost indexatie (€ 500.000) opgenomen.

CAO gemeenten

Voor de programmabegroting 2022-2025 wordt per begrotingsjaar uitgegaan van een salaris- en sociale lastenverhoging van 1%.

Tarieven en belastingen

De opbrengsten voor de gemeentelijke belastingen en rechten verhogen wij met de Nationale Consumenten Prijsindex (CPI) zoals deze is opgenomen in de septembercirculaire van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de programmabegroting wordt opgesteld, met een minimum van 1%. De CPI wordt niet toegepast op de belastingen riolering en afval.

Aantallen inwoners en woningen

Het aantal inwoners is op 31 december 2019 vastgesteld op 28.587 door het CBS, de prognose van het aantal inwoners is van Primos. De hieronder getoonde aantallen inwoners zijn per 31 december van het betreffende jaar.

Jaar	Inwoners	A/D*	Mutatie	Verblijfsobjecten			A/D	Mutatie
				Wonen	Logies	Totaal		
2015	27.916	D		11.391	317	11.708	D	80
2016	28.070	D	154	11.444	314	11.758	D	75
2017	28.242	D	172	11.511	314	11.825	A	67
2018	28.611	D	266	11.722	314	12.036	A	211
2019	28.587	D	92	11.896	314	12.210	A	174
2020	28.700	A	100	12.046	314	12.360	A	150
2021	28.800	A	100	12.196	314	12.510	A	150
2022	28.900	A	100	12.346	314	12.660	A	150

* A= aannname, D = definitief

5.3 Budgetneutrale wijzigingen 2022 - 2025

Budgetneutrale wijzigingen	2021	2022	2023	2024
Programma 6				
Minimabeleid eigen bijdrage Wmo	21.000	21.000	21.000	21.000
Programma 7				
Bijdrage GGD Jeugdgezondheidszorg van 7.4 naar 7.5	32.000	32.000	32.000	32.000
Bijdrage GGD Jeugdgezondheidszorg van 7.4 naar 7.5	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
Minimabeleid eigen bijdrage Wmo	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000
Zorgfinanciering PGB - ZIN	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Zorgfinanciering PGB - ZIN	150.000	150.000	150.000	150.000
Totaal	0	0	0	0

Minimabeleid eigen bijdrage Wmo

Het CAK past onze minimaregeling toe op de eigen bijdrage Wmo. In het verleden werd dit door de gemeente uitgevoerd. Het budget dat hiervoor geraamd staat (€ 21.000) op beleidsveld 6.1 wordt daarom overgeheveld naar beleidsveld 7.6

GGD Jeugdgezondheidszorg

Middelen GGD jeugdgezondheidszorg (€ 32.000) staan geraamd op beleidsveld 7.4. Via deze technische begrotingswijziging worden de middelen overgeheveld naar het juiste beleidsveld (7.5 publieke gezondheid).

Zorgfinanciering PGB - ZIN

In de afgelopen jaren is een grote verschuiving van zorgfinanciering jeugdzorg zichtbaar van PGB naar ZIN. Om deze reden passen wij de programmabegroting evenredig aan (bijraming budget ZIN en aframing budget PGB's). Deze technische, budget neutrale begrotingswijziging houdt dus verband met gewijzigde manier waarop zorg gefinancierd wordt en niet met afname of toename van zorgvraag.

6 Risico inventarisatie PPN 2022-2025

6.1 Overzicht risico's

Onderstaand wordt inzicht gegeven in welke risico's de organisatie loopt bij de uitvoering van de speerpunten van het gemeentelijke beleid, welke mogelijke gevolgen dit risico met zich meebrengt en welke beheersmaatregelen worden genomen.

Thema	Risico gebeurtenis	Risico oorzaak	Risico gevolg	Maatregelen
Onderwerp	Omschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Aangeven wat gevolgen kunnen zijn, op moment dat een risico zich daadwerkelijk voordoet	Benoemen of en zo ja welke beheersmaatregel of maatregelen genomen kunnen worden
Corona	Inwoners en ondernemers ondervinden financieel, sociaal en psychische problemen	Corona virus en maatregelen hiertegen	we moeten extra beleidsmaatregelen nemen en dit vraagt extra financiële middelen	Monitoren van de situatie. Bij huidige besluiten rekening houden met mogelijke effecten door corona en de maatregelen.
Algemene uitkering	Lagere algemene uitkering met directe impact op gemeentelijke financiën.	Herijking verdeelmaatstaven gemeentefonds	Minder inkomsten. Oplopend tekort in de begroting.	Behoedzaam ramen van inkomsten en géén stijging inboeken, voordat besluitvorming landelijk plaatsvindt.
Sociaal domein	Financiële tekorten voor de uitvoering van het sociaal domein loopt op.	Oplopende aanvragen en kosten in het sociaal domein.	Stijging van kosten, waardoor ambitie- en dienstverleningsniveau niet te handhaven is.	Kenbaar maken bij het Rijk dat vergoeding Jeugdzorg noodzakelijk is.
		Niet vergoeden door Rijk van oplopende kosten jeugdzorg.		Grip op Sociaal Domein uitvoeren. verlagen dienstverleningsniveau en ambities
Amtelijke capaciteit i.r.t. uitvoeren werken tijdens corona maatregelen.	De huidige ambtelijke capaciteit onvoldoende is voor uitvoering van de ambities	Veranderende uitvoering corona maatregelen, nieuwe ambities en bijstellingen van beleidswensen gedurende de uitvoering.	De uitvoering van huidige en nieuwe ambities komen onder druk te staan	Uitvoeringskosten beleid ramen bij bijstellingen en uitvoerbaarheid nieuwe wensen en nieuwe opdrachten afwegen t.o.v. bestaande ambities en beschikbare capaciteit.
Omgevingswet	De kosten voor de uitvoering van de omgevingswet lopen op.	Implementatie omgevingswet duurt langer of is omvangrijker dan voorzien.	Budgetneutrale invoering blijkt niet mogelijk en er ontstaat een tekort bij de uitvoering van de	We onderzoeken in 2021 de uitvoeringskosten na implementatie.

Thema	Risico gebeurtenis	Risico oorzaak	Risico gevolg	Maatregelen
Onderwerp	Omschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Aangeven wat gevolgen kunnen zijn, op moment dat een risico zich daadwerkelijk voordoet	Benoemen of en zo ja welke beheersmaatregel of maatregelen genomen kunnen worden
		Structurele uitvoeringskosten omgevingswet zijn hoger dan eerder verwacht.	omgevingswet.	Na implementatie monitoren we de komende jaren de ontwikkelingen in de uitvoering., waarbij we actueel inzicht in budget ontwikkelingen houden.
		Inkomsten na implementatie omgevingswet zijn lager dan eerder verwacht.		Zo nodig en mogelijk stellen we de leges tussentijds bij.

7 Bijlagen

6.1 Lastendruk

	Eigenaar-bewoner		Huurder	
	Woonlasten éénpersoons huishouden	Woonlasten meerpersoons huishouden	Woonlasten éénpersoons huishouden	Woonlasten meerpersoons huishouden
Overijssel				
Rijssen-Holten	504	632	339	381
Zwolle	539	690	233	291
Dalfsen	553	720	291	318
Tubbergen	564	716	192	220
Kampen	574	686	345	373
Raalte	601	760	391	428
Staphorst	605	718	401	425
Steenwijkerland	607	679	313	339
Dinkelland	616	787	388	413
Ommen	617	770	427	457
Borne	642	815	337	362
Hardenberg	647	759	450	488
Zwartewaterland	648	767	456	532
Wierden	660	811	453	480
Oldenzaal	668	772	360	396
Twenterand	673	800	403	440
Deventer	686	808	451	496
Hof van Twente	691	800	457	489
Hengelo (O.)	697	793	464	503
Olst-Wijhe	723	845	434	445
Losser	756	896	232	250
Enschede	771	850	518	552
Haaksbergen	772	910	512	561
Hellendoorn	795	937	468	530
Almelo	809	876	410	452

Bron: Coelo 2021

Ten opzichte van voorgaande jaren is het (landelijke) rangnummer niet meer opgenomen in de overzichten bij Coelo. In bovenstaande tabel zijn de gemeenten gerangschikt in volgorde van de woonlasten éénpersoons huishouden als eigenaar-bewoner.